

Projekt

z dnia 8 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXI/124/2025
RADY GMINY LIPNO**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata
2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (D. U. z 2025 r. poz. 1153 i poz. 1436) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i poz. 1302), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Lipno

Andrzej Chojnicki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030

Lipno, 2025

Zamawiający:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie
ul. Mickiewicza 29
87-600 Lipno

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Oliwia Machalska

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia opracowania Strategii	7
3. Diagnoza sytuacji społecznej	8
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	8
3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy	8
3.1.2. Demografia	8
3.1.3. Rynek pracy.....	14
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	16
3.1.5. Ochrona zdrowia	19
3.1.6. Edukacja.....	19
3.1.7. Kultura i sport	23
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego i pomoc świadczona przez ośrodek pomocy społecznej	27
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	40
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy	42
3.2.1. Bezrobocie.....	42
3.2.2. Ubóstwo	46
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych.....	47
3.2.4. Problemy osób starszych	50
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	52
3.2.6. Uzależnienia	55
3.2.7. Bezdomność.....	58
3.2.8. Przemoc domowa.....	59
3.2.9. Przestępczość	63
3.3. Wyniki badania ankietowego	63
3.4. Analiza SWOT	72
4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	75
5. Kierunki niezbędnych działań	76
6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	79
6.1. Prognoza demograficzna.....	79
6.2. Prognoza zmian.....	79
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	81
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	82
9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym.....	85
10. Wnioski i podsumowanie	92
Spis tabel, rysunków i wykresów	94

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy. Jest narzędziem materializacji lokalnej polityki społecznej. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2025 poz. 1214), w którym zostało napisane: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W niniejszej Strategii wskazano obszary problemowe, cele i kierunki działań. Osiągnięcie wyznaczonych celów i rezultatów podlegać będzie stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej w następujących dziedzinach:

1. Bezrobocie,
2. Ubóstwo,
3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych,
4. Problemy osób starszych,
5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
6. Uzależnienia,
7. Bezdomność,
8. Przemoc w rodzinie,
9. Przestępczość.

Wskazane dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej.

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2025 poz. 1214), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,

- sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153);
- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. 2025 poz. 620);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2024 poz. 917);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. 2023 poz. 1335);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2025 poz. 49);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2024 poz. 1491 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2024 poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 1939);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2024 poz. 1512);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2025 poz. 1208);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2024 poz. 1576 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2025 poz. 913);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2025 poz. 83 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. 2025 poz. 178 ze zm.);
- ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2024 poz. 1572);
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. 2025 poz. 1079);
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. 2022 poz. 1105 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2025 poz. 223 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2025 poz. 438 ze zm.);

- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2024 poz. 1568 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2809);
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2024 poz. 1631 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2025 poz. 350 ze zm.);
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 poz. 572 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2023 poz. 120 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2024 poz. 1530 ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. 2023 poz. 725);
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz.U. 2024 poz. 304 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2024 poz. 146 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. 2024 poz. 978 ze zm.);
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2025 poz. 450 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2025 poz. 881 ze zm.);
- uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. 2023 poz. 881);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2024 poz. 1829);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. 2021 poz. 1092);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2024 poz. 266 ze zm.).

Różnorodność problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania wielu instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się problemów wskazuje, iż w ich rozwiązywanie powinni zostać zaangażowani przedstawiciele sektora publicznego, ale także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej. Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy

położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym i aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 została podzielona na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część – rozdział 3 – ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Lipno. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację i ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- informacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy Lipno.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT – analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Część druga – rozdział 6 – stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na dwie główne części:

- prognozę demograficzną sporządzoną na podstawie średniej rocznych zmian procentowych obserwowanych w latach 2021-2024;
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie gminy Lipno w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 oraz zadań w zakresie pomocy społecznej, które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia – rozdziały 4-5 oraz 7-8 to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy. Ukazano w niej również sposób realizacji Strategii oraz określono możliwe wskaźniki monitorowania wykonania planowanych działań.

W rozdziale 9 Strategii przedstawiono także powiązanie jej z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy

Gmina wiejska Lipno położona jest w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i zajmuje centralną część powiatu lipnowskiego. Gmina otacza miasto Lipno (gdzie znajduje się siedziba Urzędu Gminy Lipno) oraz graniczy z 7 gminami:

- miejsko-wiejską Kikół,
- wiejską Chrostkowo,
- miejsko-wiejską Skępę,
- wiejską Wielgie,
- wiejską Fabianki,
- wiejską Czernikowo,
- miejsko-wiejską Bobrowniki¹.

Gmina zajmuje powierzchnię 210,04 km². Jest to największa gmina powiatu lipnowskiego licząca 36 sołectw: Barany, Białowieżyn, Biskupin, Brzeźno, Chlebowo, Chodorążek, Głodowo, Grabiny, Huta Głódowska, Ignackowo, Jankowo, Jastrzębie, Karnkowo, Karnkowskie Rumunki, Kłokock, Kolankowo, Komorowo, Krzyżówki, Lipno I, Lipno II, Łochocin, Maliszewo, Okrag, Ostrowite, Ostrowitko, Osmiałowo, Piątki, Popowo, Radomice, Rumunki Głódowskie, Tomaszewo, Trzebiegoszcz, Wichowo, Wierzbick, Zbytkowo, Złotopole².

3.1.2. Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Lipno zmalała z 11 820 osób w 2020 r. do 11 512 osób w 2024 r. Oznacza to, że w ciągu pięciu lat populacja zmniejszyła się o 308 osób. Liczba mężczyzn spadła z 5 889 w 2020 r. do 5 748 w 2024 r. (141 mężczyzn), natomiast liczba kobiet zmniejszyła się z 5 931 do 5 764 (167 kobiet) w tym samym okresie. Udział procentowy obu płci pozostaje stabilny. Mężczyźni stanowią około 49,90% populacji, a kobiety nieco ponad 50,00%. Struktura płciowa jest więc zrównoważona, z niewielką przewagą kobiet.

¹ <https://uglipno.pl/cms/21723/o-gminie> (dostęp: 04.09.2025 r.)

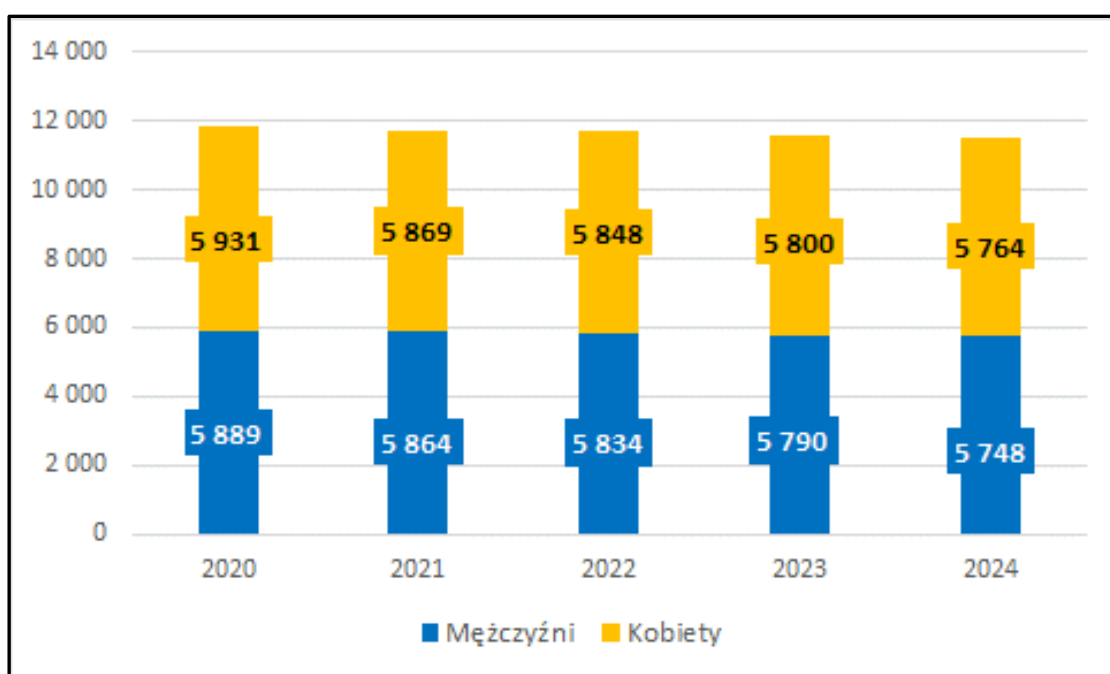
² Raport o stanie Gminy Lipno za 2024 rok

Tabela 1. Liczebność Gminy Lipno z podziałem na płeć w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	osoba	11 820	11 733	11 682	11 590	11 512
Mężczyźni	osoba	5 889	5 864	5 834	5 790	5 748
	%	49,82	49,98	49,94	49,96	49,93
Kobiety	osoba	5 931	5 869	5 848	5 800	5 764
	%	50,18	50,02	50,06	50,04	50,07

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

Można zauważyć, że spadek liczby mieszkańców ma charakter systematyczny i nie jest wynikiem jednorazowego skoku, lecz stopniowego procesu depopulacji.

Wykres 1. Struktura ludności Gminy Lipno według płci w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lipno

Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową mieszkańców Gminy Lipno w latach 2020-2024.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipno w latach 2020-2024

Wiek	2020			2021			2022			2023			2024		
	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O
0 - 2	193	175	368	180	162	342	152	158	310	149	157	306	134	153	287
3	78	67	145	72	65	137	66	63	129	65	54	119	61	51	112
4 - 5	141	122	263	151	126	277	133	137	270	134	130	264	130	112	242
6	71	64	135	72	63	135	84	63	147	81	72	153	67	70	137
7	54	74	128	71	64	135	72	65	137	71	64	135	81	72	153
8 - 12	373	353	726	354	340	694	349	338	687	352	323	675	346	331	677
13 - 15	231	214	445	224	229	453	212	231	443	211	228	439	214	204	418
16 - 17	125	133	258	126	137	263	151	130	281	151	145	296	146	165	311
18	70	66	136	77	62	139	78	71	149	75	65	140	68	63	131
19 - 65	3 604	-	3 604	3 831	-	3 831	3 772	-	3 772	3 730	-	3 730	3 708	-	3 708
19 - 60	-	3 352	3 352	-	3 502	3 502	-	3 254	3 254	-	3 235	3 235	-	3 224	3 224
> 65	949	-	949	706	-	706	765	-	765	771	-	771	793	-	793
> 60	-	1 311	1 311	-	1 119	1 119	-	1 338	1 338	-	1 327	1 327	-	1 319	1 319
Ogółem	5 889	5 931	11 820	5 864	5 869	11 733	5 834	5 848	11 682	5 790	5 800	11 590	5 748	5 764	11 512

Objaśnienia:

M – mężczyźni;

K – kobiety;

O – ogółem.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipno została przedstawiona również w poniższej tabeli z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała z 2 468 osób w 2020 r. do 2 337 osób w 2024 r. Oznacza to spadek o 131 osób. Zmniejszenie dotyczy zarówno chłopców, jak i dziewcząt. Populacja w wieku produkcyjnym również się zmniejsza, jednak uwidaczniają się pewne wahania. W 2020 r. liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 7 092, następnie w 2021 r. wzrosła do 7 472, ale w kolejnych latach zaczęła maleć, osiągając 7 063 osoby w 2024 r. Wahania widoczne są również w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. W 2020 r. grupa ta liczyła 2 260 osób, w kolejnym roku nastąpił drastyczny spadek do 1 825 osób, a w 2022 r. kolejny wzrost do 2 103 osób. W 2023 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym znów spadła do 2 098, a w 2024 r. odnotowano wzrost do 2 112 osób. Można dostrzec również, że w grupach osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym dominują mężczyźni, zaś w grupie osób w wieku poprodukcyjnym przewagę stanowią kobiety.

Tabela 3. Liczba osób w Gminie Lipno w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2020-2024

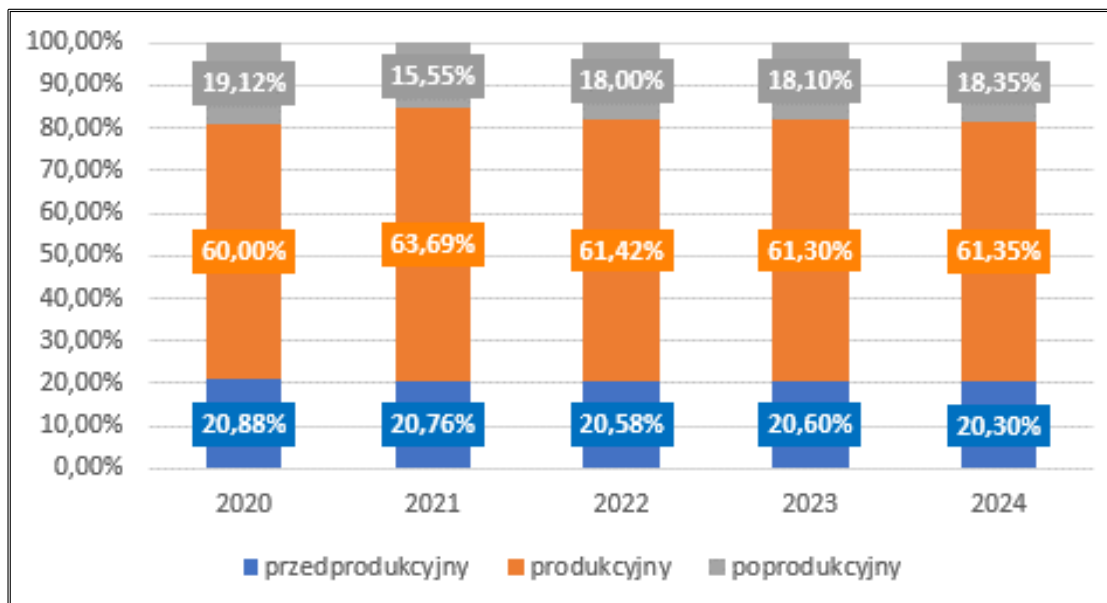
Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	2 468	2 436	2 404	2 387	2 337
Mężczyźni	osoba	1 266	1 250	1 219	1 214	1 179
Kobiety	osoba	1 202	1 186	1 185	1 173	1 158
w wieku produkcyjnym						
Ogółem	osoba	7 092	7 472	7 175	7 105	7 063
Mężczyźni	osoba	3 674	3 908	3 850	3 805	3 776
Kobiety	osoba	3 418	3 564	3 325	3 300	3 287
w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	2 260	1 825	2 103	2 098	2 112
Mężczyźni	osoba	949	706	765	771	793
Kobiety	osoba	1 311	1 119	1 338	1 327	1 319

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

Koncentrując się na grupie w wieku przedprodukcyjnym można zauważyć, że jej udział w populacji utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie od 20,88% w 2020 r. do 20,30% w 2024 r. Widać jednak niewielką, ale stopniową tendencję spadkową, co oznacza, że odsetek

najmłodszych mieszkańców powoli maleje. Największą część społeczeństwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Udział tej grupy rośnie od 60,00% w 2020 r. do 63,68% w 2021 r., a w kolejnych latach stopniowo spada, osiągając 61,30% w 2023 r. i ostatecznie 61,35% w 2024 r. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w 2020 r. wynosił 19,12%. W 2021 r. nastąpił wyraźny spadek do 15,55%, a w następnych latach uwidocznił się wzrost i w 2024 r. grupa ta osiągnęła 18,35%.

Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lipno

Struktura demograficzna Gminy Lipno pokazuje stopniowe zmniejszanie się udziału najmłodszych mieszkańców. Jednocześnie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym, co sugeruje proces starzenia się ludności. Mimo, że zmiany są powolne, wskazują one na wyzwania demograficzne związane z niżem urodzeń i rosnącą liczbą seniorów.

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno obserwuje się ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Liczba urodzeń malała z 111 w 2020 r. do 90 w 2024 r. (poza wzrostem w 2023 r.). Najwięcej dzieci urodziło się w 2020 r., a najmniej w 2024 r. Jednocześnie liczba zgonów była wysoka. W 2020 r. odnotowano 133 zgony, w 2021 r. ich liczba wzrosła do 143. Następnie miał miejsce spadek w 2022 i 2023 r. do odpowiednio 124 i 115 zgonów. Jednak w 2024 r. liczba zgonów ponownie wzrosła do 144. Przyrost naturalny w całym badanym okresie był ujemny, najmniejszy wystąpił w 2023 r. (-9), natomiast największy w 2024 r. (-54). Świadczy to o nasilającym się problemie demograficznym.

Tabela 4. Przyrost naturalny na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba urodzeń	111	107	99	106	90
Liczba zgonów	133	143	124	115	144
Przyrost naturalny	-22	-36	-25	-9	-54

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno obserwuje się także stały napływ ludności, ponieważ liczba zameldowań w każdym roku była wyższa niż liczba wymeldowań. W latach 2020 i 2021, saldo migracji wyniosło 129 i 141 osób. W roku 2022 nastąpił wysoki wzrost, gdyż liczba zameldowań osiągnęła 382 osób, wymeldowania zaś spadły do 61 osób. To przyniosło rekordowe saldo migracji na poziomie 321 osób. W 2023 r. liczba nowych zameldowań spadła do 229, a liczba wymeldowań do 49, co przełożyło się na saldo wynoszące 180 osób. Mimo tego wynik nadal był korzystniejszy niż w latach 2020-2021. Rok 2024 przyniósł ponowny wzrost, ponieważ do Gminy wprowadziło się 278 osób, a wymeldowało się 58, dzięki czemu saldo migracji wzrosło do 220 osób. Pokazuje to, że Gmina Lipno od kilku lat przyciąga nowych mieszkańców.

Tabela 5. Saldo migracji na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zameldowań	211	208	382	229	278
Liczba wymeldowań	82	67	61	49	58
Saldo migracji	129	141	321	180	220

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

W latach 2020-2024 Gmina Lipno zmagala się ze stopniowym procesem depopulacji, który przejawiał się spadkiem liczby mieszkańców zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. Zjawisko to miało charakter systematyczny, a jego główną przyczyną był ujemny przyrost naturalny. Struktura płciowa pozostała stabilna, jednak większy spadek liczebności odnotowano wśród kobiet. Analiza wieku mieszkańców pokazuje, że maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co oznacza zmniejszający się udział dzieci i młodzieży. Grupa osób w wieku produkcyjnym pozostaje najliczniejsza, ale również w jej przypadku widoczny jest spadek po 2021 r. Na tle tych niekorzystnych zjawisk pozytywnie wyróżnia się saldo migracji, które przez cały badany okres utrzymywało się na dodatnim poziomie. Do gminy przybywało więcej osób, niż się z niej wyprowadzało, co potwierdza rosnącą atrakcyjność Gminy Lipno jako miejsca do życia. Migracja częściowo rekompensuje spadek liczby mieszkańców spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym, jednak nie odwraca ogólnego trendu

starzenia się populacji. Dane te wskazują, że w najbliższych latach Gmina będzie musiała zmierzyć się z wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi związanymi ze spadkiem liczby urodzeń, zmniejszaniem się populacji w wieku produkcyjnym oraz rosnącymi potrzebami osób starszych.

3.1.3. Rynek pracy

Rynek pracy jest jednym z najważniejszych elementów życia społeczno-gospodarczego, mającym bezpośredni wpływ na poziom zatrudnienia mieszkańców, ich sytuację materialną oraz możliwości rozwoju zawodowego i społecznego.

Głównym źródłem utrzymania mieszkańców Gminy Lipno jest rolnictwo. Duża część mieszkańców pracuje w indywidualnych gospodarstwach rolnych³.

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. można stwierdzić, że w Gminie funkcjonowało 1 089 gospodarstw rolnych, z czego tylko 8 gospodarstw miało powierzchnię do 1 ha. Najliczniejszą grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, których było 424. Duży udział miały także gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha, których liczba wyniosła 299. W strukturze obszarowej wyraźnie zaznacza się także obecność gospodarstw średniej wielkości (10-15 ha), których było 155, oraz gospodarstw większych (15 ha i więcej), których liczba wyniosła 203⁴.

Na terenie gminy Lipno można zauważyć stopniowy wzrost przedsiębiorstw z 802 w 2020 r. do 893 w 2024 r. Największy udział w strukturze podmiotów gospodarczych mają mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające poniżej 10 osób. Ich liczba systematycznie zwiększała się w badanym okresie od 776 w 2020 r. do 871 w 2024 r. Oznacza to, że najmniejsze podmioty są podstawą lokalnej przedsiębiorczości i stanowią fundament gospodarki Gminy. W przypadku małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 osób widoczny jest natomiast trend spadkowy. W 2020 r. działały 22 takie podmioty, a w 2024 r. już tylko 18. Wskazuje to na trudności w utrzymaniu się firm średniej wielkości w warunkach lokalnego rynku. Stabilnie kształtuje się natomiast liczba średnich przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 osób, ponieważ przez cały analizowany okres ich liczba utrzymywała się na poziomie 4.

³ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica> (dostęp: 05.09.2025 r.)

Tabela 6. Liczba przedsiębiorstw na terenie gminy Lipno według klas wielkości w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Mikroprzedsiębiorstwa (poniżej 10 osób)	776	827	848	853	871
Małe przedsiębiorstwa (10-49 osób)	22	21	21	19	18
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 osób)	4	4	4	4	4
Razem	802	852	873	876	893

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych PKD dzieli działalność gospodarczą na sekcje oznaczone literami od A do U, z których każda obejmuje określoną dziedzinę aktywności ekonomicznej. Na najbardziej ogólnym poziomie, wyróżnia się między innymi sekcje takie jak: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A), górnictwo i wydobywanie (B), przetwórstwo przemysłowe (C), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E), budownictwo (F), handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów (G), transport i gospodarka magazynowa (H), zakwaterowanie i gastronomia (I), informacja i komunikacja (J), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M), administrowanie i działalność wspierająca (N), administracja publiczna i obrona narodowa (O), edukacja (P), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q), kultura, sport i rekreacja (R), a także pozostała działalność usługowa (S), czy gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (T).

Dane przedstawione w poniższej tabeli pokazują strukturę podmiotów gospodarczych w Gminie Lipno według sekcji działalności w latach 2020-2024. Widać wyraźnie, że największą liczbę przedsiębiorstw odnotowano w sekcji F – budownictwo, której udział rósł od 193 podmiotów w 2020 r. do 230 w 2024 r. Podobnie dużą grupę stanowią podmioty z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów, których liczba uległa pewnym wahaniom w analizowanym okresie. W 2020 r. grupa liczyła 190 podmiotów, w 2021 r. nastąpił wzrost do 201 podmiotów. Natomiast od 2022 r. uwidaczniał się spadek o 1 podmiot w każdym roku. Ostatecznie w 2024 r. sekcja G liczyła 197 podmiotów. Istotne znaczenie ma również sekcja H – transport i gospodarka magazynowa, gdzie liczba podmiotów oscylowała w granicach 62-66, a w 2024 r. wyniosła 63 podmioty. Z kolei sekcja C – przetwórstwo przemysłowe utrzymywała się na dość wysokim, ale lekko malejącym poziomie. W 2020 r. sekcja liczyła 53

podmioty, w 2022 r. liczba podmiotów wzrosła do 61 i od tego momentu spadała osiągając 57 w 2024 r.

Tabela 7. Podmioty wg grup rodzajów działalności na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Sekcja	2020	2021	2022	2023	2024
A	35	36	38	36	36
B	4	4	6	6	6
C	53	58	61	60	57
D	2	2	2	3	3
E	4	3	4	5	8
F	193	217	224	224	230
G	190	201	199	198	197
H	62	62	66	65	63
I	18	23	21	20	18
J	6	5	7	7	7
K	11	12	9	9	8
L	4	5	6	7	6
M	36	42	41	46	48
N	17	19	22	20	25
O	16	16	16	16	16
P	26	27	26	26	27
Q	43	39	41	44	46
R	15	16	15	16	17
S i T	67	65	68	67	74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Rynek pracy w gminie Lipno w dużej mierze opiera się na rolnictwie. Jednak w latach 2020-2024 widoczny był systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw. Największą rolę odgrywają mikroprzedsiębiorstwa, których udział stale rośnie. Stały wzrost liczby firm może wskazywać na rosnące zainteresowanie prowadzeniem działalności gospodarczej na tym obszarze, a także na sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw wskazuje na rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców i chęć podejmowania własnej działalności, co może być pozytywnym sygnałem dla przyszłości lokalnego rynku pracy. Wskazuje to na konieczność dalszego wsparcia lokalnej przedsiębiorczości i tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi firm, które mogą przyciągnąć i zatrzymać młodych mieszkańców.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Gospodarka mieszkaniowa stanowi istotny element polityki społecznej, mający bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Dostęp

do bezpiecznego i odpowiedniego mieszkania jest podstawową potrzebą, warunkującą prawidłowe funkcjonowanie rodziny, integrację społeczną i aktywizację zawodową.

W latach 2020-2024 zasoby mieszkaniowe w Gminie Lipno systematycznie rosły. Liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się z 2 870 w 2020 r. do 2 983 w 2024 r., co świadczy o stopniowym rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Równocześnie wzrosła liczba mieszkań z 3 243 do 3 380, a także liczba izb z 14 431 do 15 157. Wyraźny przyrost odnotowano również w zakresie powierzchni użytkowej mieszkań. W 2020 r. wynosiła ona 293 662 m², a w 2024 r. już 309 759 m², co oznacza wzrost o 16 097 m² w ciągu pięciu lat. Zjawisko to wskazuje na poprawę warunków mieszkaniowych w Gminie, a także na intensyfikację inwestycji w sektorze budownictwa.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Budynki mieszkalne	szt.	2 870	2 873	2 921	2 955	2 983
Mieszkania	szt.	3 243	3 278	3 318	3 352	3 380
Izby	szt.	14 431	14 614	14 821	15 002	15 157
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	293 662	297 818	302 344	306 194	309 759

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Warunki mieszkaniowe w Gminie Lipno w analizowanych latach również stopniowo ulegały poprawie. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wzrosła z 90,60 m² w 2020 r. do 91,60 m² w 2024 r. W tym samym czasie wzrosła także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę – z 25,30 m² do 27,00 m², co świadczy o poprawie komfortu życia mieszkańców. Pozytywny trend widoczny jest także w liczbie mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców. W 2020 r. wskaźnik ten wynosił 279,5, natomiast w 2024 r. osiągnął 294,6.

Tabela 9. Warunki mieszkaniowe na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	90,60	90,90	91,10	91,30	91,60
Przeciętna powierzchni użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	25,30	25,70	26,10	26,50	27,00
Mieszkania na 1 000 mieszkańców	-	279,5	283,2	286,2	290,3	294,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

W latach 2020-2023 mieszkania w Gminie Lipno były dobrze wyposażone w podstawowe instalacje techniczne, choć poziom ten różnił się delikatnie w zależności od rodzaju instalacji.

Najwięcej mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej – wskaźnik ten wynosił od 94,40% w latach 2020-2021 do 94,50% w latach 2022-2023. Bardzo wysoki był także odsetek mieszkań posiadających ustęp spłukiwany – od 90,70% w 2020 r. do 91,10% w 2023 r. Rosnące wartości odnotowano w przypadku mieszkań wyposażonych w łazienkę – od 87,20% w 2020 r. do 87,60% w 2023 r. Podobny poziom dotyczył centralnego ogrzewania, ponieważ w 2020 r. występowało ono w 85,30% mieszkań, a w 2023 r. w 85,80%. Najmniejsze wartości uwiadcniają się w przypadku dostępu do gazu sieciowego. W całym analizowanym okresie wskaźnik ten utrzymywał się na bardzo niskim poziomie, od 0,60% w 2020 r. do 0,00% w 2023 r.

Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Lipno w latach 2020-2023⁵

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023
Wodociąg	%	94,40	94,40	94,50	94,50
Ustęp spłukiwany	%	90,70	90,80	91,00	91,10
Łazienka	%	87,20	87,40	87,50	87,60
Centralne ogrzewanie	%	85,30	85,50	85,70	85,80
Gaz sieciowy	%	0,60	0,50	0,50	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych
Na terenie gminy Lipno występuje niedobór mieszkań socjalnych w stosunku do zgłaszanego zapotrzebowania. Oznacza to, że liczba lokali znajdujących się w dyspozycji Gminy nie jest wystarczająca, aby zaspokoić potrzeby wszystkich mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wskazuje to na konieczność podjęcia działań zmierzających do zwiększenia zasobu mieszkań socjalnych. W dłuższej perspektywie poprawa sytuacji mieszkaniowej wpłynie nie tylko na podniesienie jakości życia, ale także na ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego w Gminie⁶.

Można zauważyć, że w Gminie Lipno rozwijała się baza mieszkaniowa, co świadczy o rosnącej atrakcyjności tego obszaru i może być efektem napływu nowych mieszkańców. Odnotowano także stopniową poprawę warunków mieszkaniowych. Trend ten świadczy o wzroście standardu życia w Gminie. Poważnym wyzwaniem jest jednak niedobór mieszkań socjalnych w stosunku do zgłaszanego zapotrzebowania, co wskazuje konieczność prowadzenia polityki mieszkaniowej.

⁵ Brak danych w GUS za 2024 r. w momencie tworzenia dokumentu

⁶ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy w Lipnie

3.1.5. Ochrona zdrowia

Ważnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia, do którego dostęp uzależniony jest przede wszystkim od liczby podmiotów świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Na terenie gminy Lipno funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarze Rodzinni w Łochocinie⁷ oraz punkt apteczny zlokalizowany w Łochocinie⁸.

W latach 2020-2024 liczba porad lekarskich w Gminie Lipno ulegała znacznym wahaniom. W 2020 r. odnotowano 5 616 porad, natomiast w 2021 r. wystąpił wyraźny wzrost do 8 167, co mogło być rezultatem wzmożonego korzystania z usług zdrowotnych po czasie ograniczeń epidemicznych. W kolejnych latach liczba porad wynosiła od 6 301 w 2022 r. do 6 293 w 2024 r. Jeśli chodzi o teleporady, ich największe wykorzystanie miało miejsce w latach 2020-2021, czyli w czasie pandemii COVID-19. W 2020 r. udzielono 264 teleporad, a w 2021 r. aż 699. W 2022 r. ich liczba spadła do 40, a następnie całkowicie zanikła w 2023 oraz 2024 r.

Tabela 11. Opieka zdrowotna na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba porad lekarskich	5 616	8 167	6 301	6 331	6 293
Liczba teleporad	264	699	40	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych
Dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta, przede wszystkim szpital w Lipnie⁹.

3.1.6. Edukacja

Żłobki dziecięce i kluby malucha

Na obszarze gminy Lipno funkcjonuje żłobek „u Iwonki” zlokalizowany w Karnkowie 13, który posiada 15 miejsc dla dzieci¹⁰.

Warto również podkreślić, że Gmina Lipno podpisała umowę na utworzenie pierwszego w Gminie Klubu Malucha. Placówka powstanie w miejscowości Karnkowo i zapewni 16 miejsc opieki dla dzieci do lat 3. Realizacja tego przedsięwzięcia jest odpowiedzią na rosnące

⁷ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy w Lipnie

⁸ *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030* przyjęta uchwałą nr XXXV/226/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 23 czerwca 2022 r.

⁹ *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030* przyjęta uchwałą nr XXXV/226/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 23 czerwca 2022 r.

¹⁰ *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030* przyjęta uchwałą nr XXXV/226/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 23 czerwca 2022 r.

potrzeby rodzin. Gmina uzyskała dofinansowanie ze środków w ramach rządowego programu „Aktywny Maluch”, będącego częścią Strategii Demograficznej Polski do 2040 r. Projekt ten nie tylko tworzy nowe miejsca opieki dla najmłodszych, lecz także wspiera aktywizację zawodową rodziców, umożliwiając im szybszy powrót na rynek pracy¹¹.

Przedszkola

Na terenie gminy w 2024 r. funkcjonowały następujące formy realizacji wychowania przedszkolnego:

- Punkt Przedszkolny w Jastrzębiu,
- Punkt Przedszkolny w Maliszewie,
- Punkt Przedszkolny w Trzebiegoszczu,
- Punkt Przedszkolny w Wichowie,
- Przedszkole Samorządowe w Radomicach,
- Przedszkole Samorządowe w Karnkowie¹².

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w gminie Lipno zmalała z 418 w 2020 r. do 359 w 2024 r. Spadek ten odzwierciedla tendencję demograficzną związaną ze zmniejszającą się liczbą urodzeń. Początkowo liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wrosła z 170 w 2020 r. do 211 w 2022 r. Jednak w kolejnych latach odnotowano spadek i w 2024 r. liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniosła 174. Odsetek dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego wzrósł z 40,70% w 2020 r. do 52,80% w 2023 r., a w 2024 r. spadł do 48,50%.

Tabela 12. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Dzieci w wieku przedszkolnym	osoba	418	417	406	377	359
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	osoba	170	202	211	199	174
Odsetek dzieci objętych wychowywaniem przedszkolnym	%	40,70	48,40	52,00	52,80	48,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

¹¹ <https://uglipno.pl/wiadomosci/236683/sukces-gminy-lipno-powstanie-pierwszy-klub-malucha> (dostęp: 05.09.2025 r.)

¹² Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

Szkoły podstawowe

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny. W szkołach podstawowych realizowany jest obowiązek szkolny, który rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.

Na terenie gminy Lipno w 2024 r. funkcjonowało sześć szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Różyckiego w Jastrzębiu,
- Szkoła Podstawowa im. F. Żwirki i S. Wigury w Maliszewie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Trzebiegoszczu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wichowie,
- Szkoła Podstawowa w Radomicach w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej w Radomicach,
- Szkoła Podstawowa w Karnkowie w Zespole Szkół w Karnkowie¹³.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024 systematycznie malała. W 2020 r. do szkół uczęszczało 959 uczniów, natomiast w 2024 r. było ich już tylko 790, co oznacza spadek o 169 dzieci w ciągu pięciu lat. Tendencja ta wskazuje na wyraźne zmniejszanie się populacji dzieci w wieku szkolnym, co jest konsekwencją niekorzystnych trendów demograficznych. Zmniejszająca się liczba uczniów może niekorzystnie wpływać na funkcjonowanie placówek oświatowych zarówno pod względem organizacyjnym, jak i finansowym.

Tabela 13. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba uczniów	osoba	959	854	844	796	790

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy Lipno z lat 2020-2024

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024 utrzymywał się na zbliżonym poziomie, choć występowały pewne wahania. W 2020 r. wynosił 72,70%, po czym w 2021 r. wzrósł do 75,36%. W 2022 r. nastąpił spadek do 72,69% i 72,20% w 2023 r., natomiast w 2024 r. odnotowano ponowny wzrost do 74,14%.

¹³ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

Tabela 14. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoły podstawowe	%	72,70	75,36	72,69	72,20	74,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

W zakresie oceny poziomu edukacji na terenie gminy Lipno poddano analizie wyniki egzaminu ósmoklasisty. Zestawienie i porównanie wyników ze średnią wyników dla powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty w latach 2021-2025 dla gminy Lipno, Powiatu Lipnowskiego oraz Województwa Kujawsko-pomorskiego

Wyszczególnienie	Rok	Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty dla przedmiotów [%]		
		Język polski	Matematyka	Język angielski
Województwo kujawsko-pomorskie	2021	57,40	43,29	61,55
	2022	58,10	53,40	63,05
	2023	66,11	48,70	61,79
	2024	58,16	45,69	61,22
	2025	60,86	46,38	66,60
Powiat Lipnowski	2021	57,44	38,64	51,23
	2022	58,25	48,40	54,57
	2023	64,12	43,65	54,32
	2024	55,46	38,70	52,12
	2025	58,68	39,83	58,61
Gmina Lipno	2021	54,10	35,19	41,25
	2022	56,70	43,51	50,55
	2023	64,46	39,34	56,31
	2024	56,82	36,76	45,84
	2025	63,96	42,10	65,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (OKE Gdańsk)

W 2021 r. uczniowie z Gminy Lipno osiągnęli 54,10% z języka polskiego, co było wyraźnie poniżej wyniku województwa i powiatu. W kolejnych latach nastąpiła poprawa, ponieważ w 2022 r. średni wynik wzrósł do 56,70%, a w 2023 r. osiągnął najwyższy poziom 64,46%, przewyższając powiat. W latach 2024-2025 wyniki nieco spadły (56,82% i 63,96%), jednak nadal utrzymywały się na poziomie świadczącym o stabilnych kompetencjach uczniów w tym zakresie. Widać więc, że polski jest przedmiotem, w którym uczniowie gminy radzą sobie dobrze, choć występują pewne wahania. Matematyka okazuje się największym wyzwaniem. W 2021 r. średni wynik w Gminie Lipno wyniósł jedynie 35,19%, co było poniżej średniej

powiatu i województwa. Najlepszy rezultat zanotowano w 2022 r. (43,51%). Jednak w kolejnych latach wyniki ponownie się pogorszyły. W 2025 r. nastąpiła delikatna poprawa do 42,10%, co przewyższyło średnią powiatową. Wyniki wskazują, że konieczne jest wsparcie uczniów w zakresie kompetencji matematycznych, które są kluczowe dla dalszej edukacji i rozwoju zawodowego. W przypadku języka angielskiego również widać niewielką poprawę wyników. W 2021 r. uczniowie uzyskali średnio 41,25%, co było znacząco poniżej średniej wojewódzkiej i powiatowej. W kolejnych latach wyniki rosły do 50,55% w 2022 r. i 56,31% w 2023 r. W 2024 r. nastąpił kolejny spadek do 48,43%. Przełomowy okazał się rok 2025, kiedy uczniowie gminy osiągnęli 65,20%. Jest to pozytywny sygnał świadczący o rosnącej jakości nauczania języków obcych. Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty pokazuje, że uczniowie gminy Lipno najlepiej radzą sobie z językiem polskim, a największe problemy mają z matematyką.

Edukacja w Gminie Lipno stoi przed wyzwaniami wynikającymi z niekorzystnych trendów demograficznych, które powodują zmniejszanie się liczby dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Zjawisko to będzie w kolejnych latach wymagało elastycznego podejścia do organizacji sieci placówek, aby zapewnić równocześnie racjonalne wykorzystanie zasobów i utrzymanie wysokiej jakości kształcenia. Wyniki egzaminów z ostatnich lat pokazują, że Gmina powinna skoncentrować się na wzmacnianiu kompetencji matematycznych uczniów, które są kluczowe dla dalszej edukacji i konkurencyjności na rynku pracy. Jednocześnie pozytywne tendencje w nauczaniu języków obcych otwierają szansę na lepsze przygotowanie młodzieży do wyzwań globalnego rynku. Rozwój infrastruktury opiekuńczo-edukacyjnej, w tym poszerzanie oferty dla najmłodszych dzieci, staje się istotnym elementem wspierania rodzin i budowania atrakcyjności Gminy jako miejsca do życia. W dłuższej perspektywie może to przyczynić się do zatrzymania części młodych mieszkańców i łagodzenia skutków depopulacji.

3.1.7. Kultura i sport

Instytucje kultury i sportu odgrywają istotną rolę w podnoszeniu jakości życia mieszkańców i są wyznacznikiem rozwoju społecznego. Działające na terenie gminy placówki zajmują się popularyzacją kultury, sportu i rekreacji poprzez organizację rozmaitych wydarzeń oraz wspieranie rozwoju zainteresowań lokalnej społeczności. Ich działalność sprzyja budowaniu nawyków aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i sportowym, a także zapewnia mieszkańcom dostęp do odpowiedniej infrastruktury rekreacyjnej.

Instytucja Kultury Gminy Lipno została powołana uchwałą nr XI/58/07 Rady Gminy Lipno z dnia 8 listopada 2007 r. W jej skład wchodzi dwie główne jednostki:

— Ośrodek Kultury Gminy Lipno z siedzibą w Wichowie,

— Biblioteka Publiczna Gminy Lipno z siedzibą w Radomicach, która posiada dodatkowo cztery filie: w Jastrzębiu, Karnkowie, Trzebiegoszczu i Wichowie¹⁴.

Strukturę organizacyjną Ośrodka Kultury tworzą: Ośrodek Kultury w Wichowie, Wiejski Dom Kultury w Trzebiegoszczu, Wiejski Dom Kultury w Chodorążku oraz świetlica wiejska w Radomicach. Placówki te pełnią istotną rolę w integracji lokalnej społeczności, umożliwiając mieszkańcom rozwijanie zainteresowań i pasji, a także kultywowanie tradycji Ziemi Dobrzyńskiej. W ramach działalności Ośrodka Kultury prowadzone są różnorodne formy aktywności, takie jak: koła zainteresowań, zespoły artystyczne, a także zajęcia rekreacyjno-sportowe. Mieszkańcy mogą korzystać m.in. z nauki gry na instrumentach muzycznych, tańca nowoczesnego, zajęć plastycznych czy fotograficznych. Organizowane są również zajęcia teatralno-recytatorskie, działa chór OSP i zespół folklorystyczny. Natomiast oferta prozdrowotna obejmuje zajęcia ruchowe, takie jak aerobik, zumba czy „zdrowy kręgosłup 50+”. Wszystkie zajęcia odbywają się w godzinach popołudniowych, aby były dostępne dla jak największej grupy mieszkańców, a co istotne uczestnictwo w nich jest bezpłatne. Dzięki temu instytucje kultury w Gminie Lipno pełnią ważną funkcję społeczną i sprzyjają aktywizacji lokalnej społeczności. Jednocześnie podnoszą jakość życia mieszkańców umożliwiając rozwój indywidualnych talentów¹⁵.

Analizując działalność Biblioteki Publicznej oraz jej czterech filii na podstawie informacji zawartych w poniższej tabeli można zauważyć wyraźny spadek liczby woluminów w księgozbiorze. W 2020 r. liczył on 40 522 woluminów, zaś w 2024 r. zmniejszył się do 34 356, co oznacza spadek o ponad 6 tysięcy egzemplarzy w ciągu pięciu lat. Jednocześnie wzrosło zainteresowanie czytelnictwem ze strony mieszkańców, ponieważ liczba czytelników wzrosła z 839 w 2020 r. do 1 338 w 2022 r. W kolejnych latach liczba czytelników nieco spadła, ale i tak utrzymywała się na wyższym poziomie niż na początku analizowanego okresu, ponieważ w 2024 r. wyniosła 1 260 osób. Podobny trend dotyczy liczby wypożyczeń. W 2020 r. zanotowano 5 708 wypożyczeń, w 2022 r. 10 279 i 10 323 w 2023 r. Mimo spadku do 10 246 w 2024 r. można wyciągnąć wniosek o rosnącym znaczeniu bibliotek w życiu lokalnej społeczności i zwiększonej aktywności czytelniczej mieszkańców.

Tabela 16. Działalności biblioteczna na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Księgozbiór	wolumin	40 522	32 918	34 147	34 354	34 356
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	839	1 026	1 338	1 194	1 260

¹⁴ <https://uglipno.pl/cms/21848/osrodek-kultury-w-wichowie> (dostęp: 08.09.2025 r.)

¹⁵ <https://uglipno.pl/cms/21848/osrodek-kultury-w-wichowie> (dostęp: 05.09.2025 r.)

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wolumin	5 708	6 968	10 279	10 323	10 246

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Poniższa tabela przedstawia liczbę imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy Lipno. W latach 2020-2024 systematycznie rosła liczba imprez kulturalnych oraz uczestniczących w nich osób. W 2020 r. odbyło się 30 wydarzeń, a w 2024 r. już 78, co świadczy o znacznym rozwoju oferty kulturalnej. Liczba uczestników imprez również zwiększyła się z 1 650 w 2020 r. do 5 987 w 2024 r., co ukazuje rosnące zainteresowanie mieszkańców tego typu inicjatywami. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w zakresie prelekcji, spotkań i wykładów, których liczba wzrosła z 7 w 2020 r. do 29 w 2024 r. Rozwijała się również oferta warsztatów, od 0 w 2020 r. do 9 w 2024 r., co wskazuje na większe zapotrzebowanie na aktywne formy uczestnictwa w kulturze. Stałym elementem oferty były także konkursy i seanse filmowe.

Tabela 17. Imprezy kulturalne na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie		Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Całkowita liczba imprez		szt.	30	32	71	61	78
w tym:	seanse filmowe	szt.	3	3	4	3	4
	wystawy ogółem	szt.	2	2	3	0	2
	festiwale i przeglądy artystyczne	szt.	0	2	3	3	4
	koncerty	szt.	3	3	5	0	2
	prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	7	10	21	18	29
	imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	0	5	7	10	4
	konkursy	szt.	3	4	7	4	4
	pokazy teatralne	szt.	0	0	5	4	3
	konferencje	szt.	0	0	4	2	2
	warsztaty	szt.	0	0	6	8	9
	inne	szt.	12	3	6	9	15
Liczba uczestników imprez		osoby	1 650	1 243	4 165	4 450	5 987

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy Lipno działają grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje. W przypadku grup artystycznych zauważalny jest systematyczny spadek zarówno liczby samych grup, jak i ich członków. W 2020 r. działało 6 takich grup, zrzeszających 118 osób, natomiast w 2024 r. pozostały tylko 2 grupy z 35 członkami. Spadek ten sugeruje malejące zainteresowanie tego

typu aktywnością. Trochę inaczej kształtuje się sytuacja w odniesieniu do kół, klubów i sekcji. Choć ich liczba ulegała wahaniom w analizowanych latach, to liczba członków znacząco wzrosła. W 2020 r. do kół należało 245 osób, w 2022 r. 102 osoby, zaś w 2022 r. liczba członków wzrosła do 160. W 2023 r. nastąpił spadek do 139 osób, a w 2024 r. odnotowano wzrost do 310 uczestników. Oznacza to, że mimo mniejszej liczby formalnych struktur, skupiają one coraz większą liczbę uczestników.

Tabela 18. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w gminie Lipnie w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Grupy artystyczne	szt.	6	5	4	3	2
Członkowie grup artystycznych	osoba	118	90	80	47	35
Koła, kluby i sekcje	szt.	18	5	20	17	8
Członkowie kół, klubów i sekcji	osoba	245	102	160	139	310

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

W Gminie Lipno funkcjonują następujące kluby sportowe:

- LZS JASTRZĘBIE – piłka siatkowa i tenis stołowy;
- TS ORION POPOWO – piłka nożna;
- LZS WICHOWO – tenis stołowy¹⁶.

Dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Gminie Lipno można określić jako dobrze rozwinięty i odpowiadający na potrzeby lokalnej społeczności. Liczne turnieje organizowane na terenie gminy pokazują, że mieszkańcy mają możliwość aktywnego uczestnictwa w różnych dyscyplinach, od piłki nożnej i siatkówki, po tenis stołowy, szachy czy wędkarstwo. Wydarzenia odbywają się w wielu miejscowościach, co świadczy o rozproszonej i równomiernej dostępności obiektów sportowych w całej gminie¹⁷. Na infrastrukturę sportową na terenie gminy Lipno składają się przede wszystkim obiekty sportowe zlokalizowane przy placówkach oświatowych, w tym orlik w Radomicach¹⁸.

Analiza danych dotyczących kultury i sportu w Gminie Lipno wskazuje, że w ostatnich latach obserwuje się wyraźne ożywienie życia społeczno-kulturalnego. Dynamiczny rozwój oferty imprez kulturalnych świadczy o zmianie potrzeb mieszkańców, którzy chętniej angażują się w aktywne formy uczestnictwa. Jednocześnie zauważalny jest spadek liczby grup artystycznych, co może wskazywać na konieczność zmiany oferty na m.in. nowoczesne

¹⁶ <https://uglipno.pl/cms/21765/kluby-sportowe> (dostęp: 08.09.2025 r.)

¹⁷ Raport o stanie Gminy Lipno za 2024 rok

¹⁸ *Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030* przyjęta uchwałą nr XXXV/226/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 23 czerwca 2022 r.

warsztaty czy działania angażujące młodsze pokolenia. W przeciwieństwie do tego, liczba członków kół, klubów i sekcji wzrosła, co sugeruje, że mieszkańcy preferują bardziej zróżnicowane formy aktywności. Aktywność lokalnych klubów sportowych wskazuje, że sport pełni funkcję nie tylko rekreacyjną, ale i integracyjną. Kluczowe jest dalsze rozwijanie oferty kulturalnej i sportowej, aby odpowiadała na zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz pełniła rolę narzędzia przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego i pomoc świadczona przez ośrodek pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Do obowiązków ośrodków pomocy społecznej należy realizacja zadań własnych i zadań zleconych w zakresie ustalonym ustawami (wskazanymi w rozdziale 1 niniejszej Strategii), w tym przede wszystkim ustawą o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- 3) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 10) praca socjalna,
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- 13) dożywianie dzieci,
- 14) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 17) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- 18) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- 19) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Zadania własne gminy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
 - a) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
 - a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
 - b) przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki;
- 8) zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy Lipno, wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie (dalej GOPS).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipnie zatrudnionych jest 27 osób na stałe, a dodatkowo 4 osoby pracują na podstawie umowy zlecenie. Oznacza to, że łączna liczba osób zaangażowanych w działalność Ośrodka wynosi 31. Taka struktura zatrudnienia świadczy o tym, że GOPS dysponuje stosunkowo dużym zespołem. Pozwala to na realizację szerokiego zakresu zadań związanych z pomocą społeczną, obsługą programów socjalnych oraz wsparciem mieszkańców gminy w trudnej sytuacji życiowej¹⁹. Wykaz stanowisk Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie wygląda następująco:

- Dyrektor,
- Zastępca Dyrektora,
- Starszy Specjalista Pracy Socjalnej,
- Specjalista Pracy Socjalnej,
- Pracownik Socjalny,
- Pomoc Biurowa,
- Asystent Rodziny,
- Inspektor ds. Świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego i Dłużników Alimentacyjnych,
- Pomoc Administracyjna,
- Kierowca,
- Pomoc Biurowa ds. Świadczeń Rodzinnych,
- Kierownik,
- Opiekun,
- Instruktor Kulturalno-Oświatowy,
- Psycholog,
- Rehabilitant,
- Terapeuta Ruchowy,
- Pielęgniarka,
- Sprzątaczką,
- Dietetyk²⁰.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy

¹⁹ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie (stan na dzień 31.12.2024 r.)

²⁰ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie (stan na dzień 31.12.2024 r.)

społecznej. Bieżące funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie zapewniają środki finansowe z budżetu gminy oraz środki z budżetu państwa.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,

- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W poniższych tabelach przedstawiono kwoty udzielonych świadczeń w ramach zadań zleconych i zadań własnych. Przedstawiono również liczbę rodzin, których dotyczyły poszczególne świadczenia.

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno realizowano szeroki zakres świadczeń pomocy społecznej, zarówno zadań własnych, jak i zleconych. Szczególnie dynamicznie wzrosły wydatki na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z 89 610,00 zł w 2020 r. do 394 367,00 zł w 2024 r., co odzwierciedla rosnące potrzeby w tym obszarze. Zasiłki celowe związane z klęskami żywiołowymi były wypłacane sporadycznie i miały charakter incydentalny. W przypadku zasiłków stałych, liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia utrzymywała się na zbliżonym poziomie, jednak wyraźnie wzrosła kwota świadczeń (poza spadkiem w 2021 r.), ponieważ w 2024 r. wyniosła 451 978,00 zł. Powodem tego była zmiana ustawy o pomocy społecznej i podniesienie kryterium dochodowego dla osób uprawnionych do zasiłku stałego do 130%. Podobnie zasiłki okresowe, głównie związane z bezrobociem i trudną sytuacją zdrowotną, stanowiły istotny element pomocy, choć ich liczba i wartość ulegały pewnym wahaniom. Stałym obszarem działań były także usługi związane ze schronieniem oraz dożywianiem. W mniejszym zakresie realizowano usługi opiekuńcze, jednak także miały istotne znaczenie dla najbardziej potrzebujących. Warto zaznaczyć, że inne zasiłki celowe i w naturze odgrywały znaczną rolę, bo w 2024 r. objęły 57 rodzin, na kwotę 53 150,00 tys. zł. Ponadto utrzymywano działania w zakresie pracy socjalnej, co wskazuje na jej fundamentalne znaczenie w profilaktyce i wspieraniu osób w kryzysie.

Tabela 19. Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	89 610,00	8	122 178,00	9	134 259,00	10	155 210,00	13	394 367,00
Zasiłki ceowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0,00	9	97 239,00	4	35 500,00	0	0,00	0	0,00

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Tabela 20. Udzielone świadczenia – zadania własne gmin

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]
ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	52	276 949,00	46	255 779,00	46	278 327,00	47	295 763,00	49	451 978,00
dotacja	X	276 949,00	X	255 779,00	X	278 327,00	X	295 763,00	X	451 978,00
w tym przyznane dla osoby: samotnie gospodarującej	45	256 750,00	41	237 564,00	42	260 187,00	45	287 762,00	48	443 569,00
pozostającej w rodzinie	7	20 199,00	5	18 215,00	4	18 140,00	3	8 001,00	1	8 409,00
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	119	290 083,00	120	294 984,00	121	329 341,00	134	368 131,00	97	294 766,00
z tego: dotacja	X	290 083,00	X	294 984,00	X	329 341,00	X	368 131,00	X	294 766,00
w tym przyznane z powodu:	109	273 456,00	107	267 215,00	108	301 462,00	111	337 044,00	84	261 604,00

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]
bezrobocia										
długotrwałej choroby	6	9 423,00	9	19 344,00	10	20 641,00	16	21 422,00	11	24 795,00
niepełnosprawności	4	7 014,00	7	7 724,00	4	7 238,00	4	5 631,00	4	7 979,00
innego niż wymienione	1	190,00	1	701,00	X	0,00	6	4 034,00	1	388,00
SCHRONIENIE - OGÓŁEM	8	44 427,00	8	45 927,00	7	36 004,00	7	30 147,00	5	30 231,00
w tym: w schronisku dla osób bezdomnych	4	10 837,00	6	26 786,00	5	28 337,00	6	25 188,00	3	11 370,00
w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	4	33 590,00	4	19 141,00	2	7 667,00	2	4 959,00	2	16 464,00
POSIŁEK	138	63 088,00	113	93 093,00	111	127 764,00	122	142 210,00	118	155 970,00
w tym: dzieci	138	63 088,00	113	93 093,00	111	127 764,00	122	142 210,00	118	155 970,00
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	12	84 796,00	14	137 076,00	10	65 681,00	4	37 808,00	1	3 174,00
w tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	52 265,00	8	115 536,00	6	55 457,00	2	33 368,00	1	3 174,00
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	7 500,00	4	18 000,00	3	16 200,00	4	40 000,00	3	40 000,00
SPRAWIENIE POGRZEBU	3	9 020,00	1	4 000,00	1	4 000,00	2	7 750,00	X	0,00

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]	Liczba rodzin	Kwota świadczeń [zł]
w tym: osobom bezdomnym	1	2 900,00	X	0,00	X	0,00	X	0,00	X	0,00
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	161	126 630,00	99	53 433,00	29	22 464,00	44	38 520,00	57	53 150,00
w tym: zasiłki specjalne celowe	28	21 150,00	26	19 200,00	11	10 990,00	11	11 050,00	7	4 710,00
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	0,00	1	0,00	X	0,00	1	0,00	X	0,00
PRACA SOCJALNA	524	0,00	344	0,00	298	0,00	289	0,00	288	0,00
RAZEM	302	902 493,00	277	902 292,00	261	879 781,00	272	960 329,00	243	1 029 269,00
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	10	286 012,00	10	376 459,00	10	385 224,00	13	512 257,00	14	623 555,00

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- przemocy domowej,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- alkoholizmu,
- narkomanii,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy,
- zdarzeń losowych,
- sytuacji kryzysowych,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w latach 2020-2024 w podziale na powody trudnej sytuacji życiowej, które wystąpiły na terenie gminy Lipno.

Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	215	630	190	544	199	571	202	528	188	494
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
BEZDOMNOŚĆ	9	9	8	8	7	7	8	8	6	6
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	46	263	44	249	56	298	58	315	63	332
w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	44	254	43	244	54	290	55	304	58	314
BEZROBOCIE	173	564	155	511	129	400	143	434	122	366
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	90	190	96	205	83	194	84	203	90	228
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	54	120	64	164	53	138	53	120	34	91
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	14	50	12	36	13	40	24	88	25	74
w tym: rodziny niepełne	13	45	11	32	12	36	20	59	25	74
rodziny wielodzietne	1	5	0	0	0	0	2	11	0	0
PRZEMOC DOMOWA	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	4	7	4	10	4	9	10	23	2	8

Wyszczególnienie	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
NARKOMANIA	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1	4	3	6	0	0	4	5	2	3
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	2	6	4	8	3	7	4	9	3	8
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	1	1	0	0	2	8	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	9	10	4	4	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Na szczególną uwagę w zakresie zadań ośrodka pomocy społecznej zasługuje praca socjalna. Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Do etapów metodycznego postępowania pracy socjalnej należą:

1. Diagnoza i ocena;
2. Wyznaczenie celów działania;
3. Opracowanie planu działania i budowa indywidualnego pakietu usług;
4. Realizacja planu działania;
5. Systematyczne ewaluacja działań;
6. Ewaluacja końcowa²¹.

Pracownik socjalny w pierwszej kolejności przeprowadza analizę sytuacji danej rodziny w oparciu o zasoby oraz jej ograniczenia. Musi dokładnie poznać sytuację bytowe osób i rodzin, które zgłaszają się o pomoc. Analizę sytuacji rodziny przeprowadza się za pomocą takich narzędzi jak kwestionariusz wywiadu środowiskowego lub innej specjalistycznej dokumentacji, służącej precyzyjnemu opracowaniu diagnozy rodziny. W kwestionariuszu tym znajdują się m.in. takie informacje, jak:

- dane osoby, z którą przeprowadza się wywiad, dane o rodzinie,
- informacje o członkach rodziny,
- analiza budżetu domowego rodziny,
- sytuacja mieszkaniowa osoby/rodziny,
- sytuacja osób wspólnie zamieszkujących,
- sytuacja zawodowa osoby/rodziny,
- sytuacja zdrowotna rodziny,

²¹ K. Kadela, J. Kowalczyk, Standardy pracy socjalnej Rekomendacje organizacyjne i praktyczne

- sytuacja osób niepełnosprawnych,
- sytuacja osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków,
- potrzeby osób lub rodzin zgłoszone podczas przeprowadzenia wywiadu,
- ocena sytuacji osoby/rodziny i wnioski pracownika socjalnego,
- plan pomocy lub działań na rzecz osoby lub rodziny²².

Pracownicy socjalni analizują i oceniają zjawiska, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz zajmują się kwalifikowaniem do uzyskania tych świadczeń oraz plan pomocy (projektowanie działań). Ich zakres obowiązków obejmuje także pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz pobudzaniu społecznej aktywności i inspirowaniu działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.

Wobec powyższego, świadczenie pracy socjalnej może odbywać się m.in. poprzez monitorowanie sytuacji interesantów, poradnictwo specjalistyczne, edukację, pomoc w przygotowaniu do pełnienia określonej roli społecznej. Praca socjalna opiera się również na podejmowaniu różnego rodzaju interwencji np. odebranie dziecka wobec bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia lub wobec osób starszych pozostawionych bez należytej opieki albo doświadczających przemocy domowej oraz występowanie na rzecz osoby/rodziny do innych instytucji, celem objęcia pomocą według ich kompetencji.

W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, pracownik socjalny ma za zadanie monitorowanie ich sytuacji życiowej, edukowaniu w zakresie nabywania właściwych kompetencji wychowawczych, a także ocenianiu oraz opiniowaniu dla organizatorów pieczy zastępczej ich gotowości i motywacji do ponownego przejęcia opieki nad dzieckiem.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Lipno corocznie opracowuje i uchwała „*Roczny Program Współpracy Gminy Lipno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*”

Program określa cele, zasady i zakres przedmiotowy oraz formę współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, wymienia priorytetowe zadania publiczne, które powinny być

²² J. Krzyszkowski (pod. red.), POLITYKA, POMOC, PRACA, Podręcznik dla pracowników socjalnych, Wybrane aspekty pracy socjalnej

w pierwszej kolejności wsparte środkami publicznymi, wyznacza okres realizacji przewidzianych zadań, a także porusza kwestie sposobu realizacji Programu, wysokości środków przeznaczonych na realizację i sposobu oceny realizacji Programu.

Współpraca Gminy Lipno z organizacjami określonymi ustawą realizowana jest w oparciu o zasadę pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Współpraca Gminy Lipno z organizacjami dotyczy realizacji zadań określonych w ustawie, w szczególności zadań z obszarów:

- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej oraz społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans rodzin i osób;
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- działań na rzecz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami;
- turystyki i krajoznawstwa;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Na terenie gminy Lipno aktywnie funkcjonują różne organizacje społeczne, które odgrywają istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Koła Gospodyń Wiejskich angażują się w podtrzymywanie tradycji, organizację wydarzeń kulturalnych i kulinarnych, a także w działania integrujące mieszkańców. Ochotnicze Straże Pożarne pełnią kluczową funkcję w zakresie bezpieczeństwa – nie tylko biorą udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, ale również organizują wydarzenia edukacyjne, sportowe i kulturalne, wzmacniając więzi społeczne. Stowarzyszenia działają w różnych obszarach takich jak pomoc społeczna, promocja lokalnego dziedzictwa, wspieranie rozwoju społecznego i aktywności obywatelskiej mieszkańców. Kluby sportowe natomiast umożliwiają dzieciom, młodzieży i dorosłym rozwijanie pasji sportowych, uczestnictwo w zawodach oraz prowadzą działania na rzecz promocji zdrowego stylu życia. Dzięki tym podmiotom gmina Lipno charakteryzuje się bogatym życiem społecznym i obywatelskim. Mieszkańcy mają możliwość angażowania się w różnorodne aktywności sprzyjające integracji, rozwojowi pasji i budowaniu silnej wspólnoty lokalnej²³.

²³ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy

Problem społeczny to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę do efektywnego funkcjonowania państwa bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych, które szczegółowo przeanalizowano w dalszej części Strategii, należą:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- długotrwałe i ciężkie choroby,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- problemy osób starszych,
- uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomanię,
- bezdomność,
- przemoc domową,
- przestępczość.

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, który może prowadzić również do izolacji społecznej.

W latach 2020-2023 w Gminie Lipno odnotowywano systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych, jednak w 2024 r. nastąpił wzrost. W 2020 r. było 697 zarejestrowanych bezrobotnych, natomiast w 2024 r. 426. Największy spadek dotyczył kobiet, ponieważ w ich przypadku liczba bezrobotnych zmniejszyła się z 438 w 2020 r. do 259 w 2024 r. Wśród mężczyzn w latach 2020-2023 liczba bezrobotnych zmniejszyła się z 259 do 156, ale w 2024 r. wzrosła do 167. Liczba osób z prawem do zasiłku zmalała w analizowanym okresie ze 116 do 71 osób. Natomiast liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością wzrosła z 12 w 2020 r. do 18 w 2022 r., a w kolejnych latach zmalała do 13 i 12.

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	osoba	697	518	440	420	426

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Kobiety	osoba	438	350	274	264	259
Mężczyźni	osoba	259	168	166	156	167
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	osoba	116	93	86	71	71
Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością	osoba	12	14	18	13	12

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie

Struktura bezrobocia według wieku w Gminie Lipno ukazuje wyraźne zróżnicowanie. W przypadku bezrobotnych w wieku 26-54 lata liczba osób spadała z 496 osób w 2020 r. do 288 w 2024 r. Oznacza to zmniejszenie tej grupy o 208 osób, co wskazuje na poprawę sytuacji zawodowej. Wśród osób do 25 roku życia również obserwowano spadek z 136 osób w 2020 r. do 81 w 2023 r. Jednak w 2024 r. nastąpił wzrost do 101 osób, co może sugerować trudności młodych ludzi w wejściu na rynek pracy. Najmniejszą grupę stanowili bezrobotni powyżej 54 roku życia. Ich liczba spadła z 65 osób w 2020 r. do 37 w latach 2023-2024.

Tabela 23. Liczba osób bezrobotnych wg wieku w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 25 roku życia	osoba	136	92	87	81	101
Bezrobotni od 26 do 54 roku życia	osoba	496	367	307	302	288
Bezrobotni powyżej 54 roku życia	osoba	65	59	46	37	37

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie

Widać, że liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca była stosunkowo niewielka i utrzymywała się na podobnym poziomie, od 47 osób w 2020 r., przez 48 osób w 2022 r., do 34 w 2024 r. Najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni pozostający bez pracy od 1 do 12 miesięcy. W 2020 r. było ich 383, ale w kolejnych latach liczba ta wyraźnie spadła, do 243 w 2021 r., a w 2024 r. do 225 osób. Świadczy to o poprawie sytuacji na rynku pracy i większych możliwościach zatrudnienia. W przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy również obserwuje się spadek z 122 osób w 2020 r. do 71 w 2022 r. Jednak w 2023 r. liczba bezrobotnych wzrosła do 99, a w 2024 r. spadła do 92. Oznacza to, że część osób z dłuższym stażem bezrobocia stopniowo znajduje zatrudnienie, choć ta grupa nadal pozostaje liczna. Zmiany dotyczą również osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy. W 2020 r. było ich 145, w 2022 r. liczba ta spadła do 66, a w 2023 r. do 52 osób. W 2024 r. nastąpił jednak wzrost do 75 osób, co może świadczyć o trudnościach tej grupy w powrocie na rynek pracy i potrzebie dodatkowych działań aktywizacyjnych. W Gminie Lipno w latach 2020-2024 ogólna liczba osób bezrobotnych

malą. Problemem pozostaje jednak bezrobocie długotrwałe, które choć zmalało w pierwszych latach analizy, to ponownie wzrosło w 2024 r.

Tabela 24. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 1 miesiąca	osoba	47	47	48	35	34
Bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	osoba	383	243	255	234	225
Bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	osoba	122	105	71	99	92
Bezrobotni powyżej 24 miesięcy	osoba	145	123	66	52	75

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie

Struktura bezrobocia w Gminie Lipno według poziomu wykształcenia w latach 2020-2024 obrazuje, że najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowili mieszkańcy z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, co wskazuje na potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W 2020 r. bez pracy pozostawało 216 osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz 194 z zasadniczym zawodowym, natomiast w 2024 r. liczby te spadły odpowiednio do 117 i 130 osób. Choć ogólny trend jest spadkowy, to w przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego odnotowano wzrost w 2024 r. W grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym liczba bezrobotnych również spadała z 91 w 2020 r. do 54 w 2024 r. Podobny spadek nastąpił wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, ze 126 w 2020 r. do 83 w 2022 r. Następnie odnotowano wzrost w 2023 r. do 90 osób, a w 2024 r. ponowny spadek do 82. Najmniejszą, ale także najbardziej dynamicznie zmieniającą się grupą byli bezrobotni z wykształceniem wyższym. W 2020 r. zarejestrowano ich 70, natomiast w 2022 r. – 26. W kolejnych latach ich liczba ponownie wzrosła i osiągnęła 43 w 2024 r. Pokazuje to, że osoby z wyższym wykształceniem także mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
gimnazjalne i poniżej	osoba	216	144	135	123	117
zasadnicze zawodowe	osoba	194	154	127	123	130
średnie ogólnokształcące	osoba	91	76	69	57	54
policealne i średnie zawodowe	osoba	126	100	83	90	82
wyższe	osoba	70	44	26	27	43

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie

W Gminie Lipno udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2020 r. wynosił 9,80%. Na przestrzeni lat spadał i w 2023 r. osiągnął 5,90%, lecz w 2024 r. wzrósł do 6,10%. Mimo to, wskaźnik bezrobocia w Gminie Lipno wciąż pozostaje wyższy niż średnia krajowa i wojewódzka. Widoczna jest także różnica między płciami, ponieważ bezrobocie częściej dotyczyło kobiet. W 2020 r. wskaźnik w przypadku kobiet wynosił aż 13,40%, podczas gdy wśród mężczyzn było to 6,70%. Z biegiem lat różnica zmniejszyła się, jednak w 2024 r. nadal bezrobocie kobiet (8,00%) było wyraźnie wyższe niż mężczyzn (4,40%). Od 2021 r. Gmina Lipno wypada lepiej w stosunku do powiatu lipnowskiego.

Tabela 26. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Lipno, w powiecie lipnowskim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2020-2024

Wyszczególnienie		Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Lipno	ogółem	%	9,80	7,20	6,20	5,90	6,10
	mężczyźni	%	6,70	4,30	4,30	4,10	4,40
	kobiety	%	13,40	10,70	8,40	8,10	8,00
Powiat lipnowski		%	9,40	7,50	6,70	6,80	7,00
Województwo Kujawsko-Pomorskie		%	6,10	5,20	4,80	4,70	4,80
Polska		%	4,60	4,00	3,70	3,60	3,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie udziela mieszkańcom wsparcia finansowego w związku z problemem bezrobocia. Pomoc ta kierowana jest przede wszystkim do rodzin i osób, które utraciły źródło dochodu i znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Jej celem jest złagodzenie skutków utraty pracy i zapewnienie minimum bezpieczeństwa socjalnego. Świadczenia pozwalają beneficjentom pokryć podstawowe koszty utrzymania, takie jak zakup żywności, opłaty mieszkaniowe czy leczenie. Są one także ważnym instrumentem zabezpieczenia społecznego, zapobiegającym pogłębianiu się ubóstwa wśród osób bezrobotnych i ich rodzin.

Gmina Lipno współpracuje także z Powiatowym Urzędem Pracy w Lipnie w obszarze wsparcia osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę. Współpraca ma na celu aktywizację osób bezrobotnych i długotrwale korzystających z pomocy społecznej. W ramach tych działań typuje się mieszkańców do prac społecznie użytecznych oraz kieruje ich na spotkania z doradcą zawodowym, co sprzyja zwiększeniu szans na ponowne podjęcie zatrudnienia. Pracownicy socjalni przekazują także aktualne oferty pracy, zachęcając do skorzystania z poradnictwa zawodowego w PUP oraz kierują na szkolenia organizowane przez urząd. Dodatkowo w GOPS udziela się wsparcia w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia, poprzez indywidualne poradnictwo dotyczące umiejętności poruszania się po rynku pracy. Pomoc obejmuje również

praktyczne aspekty związane z przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych, takich jak życiorysy czy listy motywacyjne. Stały kontakt pracowników socjalnych z biurem pośrednictwa pracy pozwala na bieżącą wymianę informacji i lepsze dopasowanie oferowanych działań do potrzeb mieszkańców²⁴.

Tabela 27. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	osoba	173	155	129	143	122
Osoby w rodzinach	osoba	564	511	400	434	366

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

W latach 2020-2022 liczba rodzin w Gminie Lipno korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zmalała ze 173 do 129. Jednak w 2023 r. odnotowano wzrost do 143, a w 2024 r. kolejny spadek do 122 rodzin. Podobna tendencja dotyczyła liczby osób w tych rodzinach. Wskazuje to na poprawę sytuacji części mieszkańców i stopniowe zmniejszanie się skali bezrobocia wymagającego interwencji ze strony pomocy społecznej. Jednak znaczna liczba osób wciąż pozostaje zależna od wsparcia finansowego.

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek pomocy społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania pracy, ale również długotrwałe i ciężkie choroby uniemożliwiające lub utrudniające podjęcie pracy.

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wykazywała pewne wahania. W 2020 r. wsparciem objęto 215 rodzin, w 2021 r. liczba ta zmniejszyła się do 190, natomiast w 2022 i 2023 r. wzrosła do odpowiednio 199 i 202 rodzin. Jednak w 2024 r. odnotowano kolejny spadek do 188 rodzin.

Tabela 28. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	osoba	215	190	199	202	188
Osoby w rodzinach	osoba	630	544	571	528	494

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

²⁴ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

Dane te pokazują, że skala ubóstwa w Gminie Lipno stopniowo się zmniejsza, choć nadal pozostaje problemem społecznym wymagającym uwagi. Spadek liczby beneficjentów pomocy może świadczyć o poprawie warunków materialnych części mieszkańców, a także o skuteczności działań prowadzonych przez instytucje pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie podejmuje działania wspierające mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Jednym z kluczowych obszarów jest pomoc finansowa z powodu ubóstwa. Kierowana jest do rodzin i osób samotnych borykających się z brakiem środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Równolegle realizowana jest praca socjalna, której celem jest nie tylko doraźna pomoc, ale także długofalowe wsparcie w wychodzeniu z trudnych sytuacji życiowych. Dzięki temu mieszkańcy otrzymują możliwość samodzielnego funkcjonowania i uniezależniania się od systemu pomocy społecznej. Temat pracy socjalnej został dokładnie opisany w podrozdziale 3.1.8. Ważnym elementem działań są także kolonie dla dzieci i młodzieży finansowane z Kuratorium Oświaty. Umożliwiają one najmłodszym mieszkańcom spędzenie czasu wolnego w bezpiecznych i rozwijających warunkach. Wyjazdy te nie tylko odciążają finansowo rodziny, ale także wspierają rozwój społeczny i edukacyjny dzieci, dając im szansę na integrację i atrakcyjne formy wypoczynku.

Gmina Lipno realizuje także program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do ciepłych posiłków. Dzięki temu wsparciu uczniowie mają zagwarantowane odpowiednie warunki, a program stanowi istotne odciążenie dla rodzin o niższych dochodach²⁵.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych

Niepełnosprawność wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Niepełnosprawność kwalifikuje się na podstawie typu choroby i obszaru, jaki ona obejmuje. Orzekanie o niepełnosprawności oraz jej stopniowanie określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857 ze zm.). Rodzaje niepełnosprawności oznaczane są według kodów. Na podstawie tego dokumentu określa się następujące kody dla przyczyn niepełnosprawności:

²⁵ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

- 01-U – Upośledzenie umysłowe;
- 02-P – Choroby psychiczne;
- 03-L – Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O – Choroby narządu wzroku;
- 05-R – Upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E – Epilepsja;
- 07-S – Choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T – Choroby układu pokarmowego;
- 09-M – Choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N – Choroby neurologiczne;
- 11-I – Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C – Całościowe zaburzenia rozwojowe.

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Do często pojawiających się problemów można zaliczyć: wyczerpanie, wypalenie, depresję, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów).

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno utrzymywała się potrzeba udzielania pomocy społecznej rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności wahała się od 96 w 2021 r. do 83 w 2022 r., a w 2024 r. wyniosła 90 rodzin. W przypadku rodzin borykających się z długotrwałą lub ciężką chorobą w 2020 r. wsparciem objęto 54 rodziny, w 2021 r. liczba ta wzrosła do 64, w 2022 i 2023 r. wyniosła 53, a w 2024 r. spadła do 34 rodzin.

Tabela 29. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej/ciężkiej choroby

Wyszczególnienie	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Niepełnosprawność						
Liczba rodzin	osoba	90	96	83	84	90
Osoby w rodzinach	osoba	190	205	194	203	228
Długotrwała lub ciężka choroba						
Liczba rodzin	osoba	54	64	53	53	34
Osoby w rodzinach	osoba	120	164	138	120	91

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Dane ukazują, że problem niepełnosprawności w Gminie Lipno nadal dotyczy znacznej liczby mieszkańców i ma duże znaczenie społeczne, podczas gdy pomoc związana z długotrwałą chorobą obejmuje mniejszą liczbę rodzin.

Gmina Lipno podejmuje szereg działań mających na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale lub ciężko chorych. Głównie realizowana jest pomoc finansowa, która ma na celu odciążenie rodzin zmagających się z dodatkowymi kosztami związanymi z leczeniem, rehabilitacją czy codziennym funkcjonowaniem osób wymagających stałej opieki. Dzięki temu wsparciu możliwe jest zapewnienie podstawowych warunków bytowych oraz poprawa ich jakości życia.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie ważnym aspektem jest również współpraca ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Lipnowskiego „Nadzieja” zlokalizowanym w Lipnie. W ramach tej współpracy organizowane są wydarzenia integracyjne, takie jak Wigilia czy Dzień Dziecka dla osób z niepełnosprawnością. Inicjatywy te mają duże znaczenie społeczne, gdyż przeciwdziałają izolacji i wzmacniają poczucie wspólnoty.

Istotnym elementem działań Gminy Lipno jest również organizacja transportu dla dzieci z niepełnosprawnością. Przy pomocy busów uczniowie są dowożeni do szkół i placówek specjalnych. Takie rozwiązanie umożliwia dzieciom z niepełnosprawnościami realizację obowiązku szkolnego, sprzyja ich integracji społecznej i edukacyjnej, a jednocześnie stanowi wsparcie dla rodziców i opiekunów²⁶.

Ponadto na terenie gminy Lipno działa dzienny domy pomocy dla osób starszych, który jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Placówka oferuje opiekę, zajęcia terapeutyczne i integracyjne, a także wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Zapewnia

²⁶ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

dzięki temu bezpieczne i przyjazne środowisko dla seniorów wymagających dodatkowej troski²⁷.

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie.

Analizę sytuacji osób starszych w Gminie Lipno zrealizowano na podstawie podziału wynikającego z obowiązującego w Polsce wieku emerytalnego:

- kobiety powyżej 60 roku życia,
- mężczyźni powyżej 65 roku życia.

W latach 2020-2024 liczba osób starszych w Gminie Lipno ulegała wahaniom. W 2020 r. liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 2 260, w 2021 r. zmniejszyła się do 1 825, zaś w 2022 r. wzrosła do 2 103. W 2023 r. nastąpił spadek do 2 098, a w 2024 r. kolejny wzrost do 2 112 osób. W strukturze wiekowej w analizowanym okresie liczba kobiet była wyraźnie wyższa niż mężczyzn. W 2020 r. było ich 1 311, w 2021 r. liczba ta spadła do 1 119, a w 2022 r. wzrosła do 1 338 kobiet. W 2023 r. grupa kobiet powyżej 60 roku życia liczyła 1 327, natomiast w 2024 r. 1 319. Wśród mężczyzn również były widoczne wahania, ponieważ ich liczba w 2020 r. wyniosła 949, a następnie spadła do 706 w 2021 r. Od 2022 r. obserwowany był wzrost liczby mężczyzn powyżej 65 roku życia i w 2024 r. ostatecznie grupa ta liczyła 793 mężczyzn.

Tabela 30. Ludność wg osiągnięcia starości w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Mężczyźni powyżej 65 roku życia	949	706	765	771	793
Kobiety powyżej 60 roku życia	1 311	1 119	1 338	1 327	1 319
Ogółem	2 260	1 825	2 103	2 098	2 112

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lipno

Kobiety stanowią większą część populacji seniorów, co jest konsekwencją dłuższej średniej długości życia kobiet. Struktura demograficzna wskazuje również na utrzymującą się znaczną grupę osób starszych w Gminie Lipno, co wiąże się z koniecznością rozwijania usług i działań

²⁷ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

wspierających seniorów, w tym w obszarze opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz oferty kulturalno-rekreacyjnej.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie Gminy Lipno działają dwa podmioty wspierające osoby starsze: Dzienny Dom „Senior+” w Krzyżówkach oraz Klub Senior+ „Pogodna Jesień” w Ostrowitem. Ich działalność odpowiada na potrzeby seniorów i stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej. Działają nie tylko na rzecz poprawy jakości życia seniorów, ale także wzmacniają więzi społeczne, umożliwiając im aktywne uczestnictwo w życiu lokalnej wspólnoty

Dzienny Dom „Senior+” w Krzyżówkach powstał w 2021 r. i przeznaczony jest dla 30 podopiecznych. Placówka działa pięć dni w tygodniu i zapewnia seniorom wyżywienie, opiekę oraz bogaty program zajęć aktywizujących. Oprócz podstawowej opieki i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oferowane są różnorodne formy terapii – zajęcia manualne, biblioterapia, choreoterapia, a także kontakt z przyrodą poprzez silwoterapię. Seniorzy uczestniczą także w warsztatach plastycznych, teatralnych, rehabilitacyjnych, a dodatkowo organizowane są spotkania edukacyjne i profilaktyczne. Dom pełni także ważną funkcję integracyjną, przeciwdziałając samotności i wykluczeniu społecznemu²⁸.

Klub Senior+ „Pogodna Jesień” w Ostrowitem, działający od 2022 r., skierowany jest głównie do osób 60+ z terenów objętych gminnym programem rewitalizacji. Placówka umożliwia rozwój zainteresowań, integrację i aktywne spędzanie czasu w bezpiecznych warunkach, dostosowanych również do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Seniorzy uczestniczą tam w szerokiej gamie zajęć od muzykoterapii i biblioterapii, po warsztaty rękodzielnicze, kulinarne i edukacyjne. Organizowane są spotkania tematyczne, wyjazdy do kina, warsztaty przyrodnicze, a także uroczystości i wydarzenia okolicznościowe. Klub sprzyja integracji międzypokoleniowej, angażuje seniorów w akcje charytatywne i kulturalne oraz buduje poczucie wspólnoty²⁹.

Dodatkowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie w ramach realizacji projektu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka” monitoruje funkcjonowanie bransoletek życia używanych przez seniorów z terenu gminy Lipno. Bransoletki życia są to urządzenia alarmowo-monitorujące, służące do wezwania pomocy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia³⁰.

²⁸ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

²⁹ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

³⁰ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza to jeden z najczęściej występujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym pracy socjalnej. Często także jest powodem przyznania rodzinie asystenta rodziny, który robi wszystko aby rodzina była wydolna wychowawczo i radziła sobie z opieką i wychowywaniem dzieci.

W przypadku liczby rodzin korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego można zaobserwować pewną zmienność. W 2020 r. pomoc otrzymało 14 rodzin, a w 2021 r. i 2022 r. liczba ta spadła do 12 i 13 rodzin. Natomiast w 2023 i 2024 r. liczba ta wzrosła odpowiednio do 24 i 25 rodzin. W każdym roku główną grupę beneficjentów stanowią rodziny niepełne. Koncentrując się na liczbie rodzin wielodzietnych, które korzystały z tego rodzaju wsparcia, można zauważyć, że w 2021 r. była to jedna rodzina, a w 2023 r. dwie rodziny.

Jeśli chodzi o pomoc w zakresie ochrony macierzyństwa, dane wskazują na systematyczny wzrost liczby rodzin objętych pomocą (poza spadkiem w 2021 r.). O ile w 2020 r. świadczenia przyznano 46 rodzinom, to w 2024 r. było ich już 63. W każdym z analizowanych lat dominującą grupę stanowiły rodziny wielodzietne.

Dane ukazują, że Gmina Lipno coraz częściej wspiera rodziny dotknięte wyżej wymienionymi problemami, co może być związane z pogarszającą się sytuacją ekonomiczną części gospodarstw domowych. Jednocześnie uwidacznia jest stała potrzeba pomocy rodzinom niepełnym, które borykają się z trudnościami wychowawczymi i organizacyjnymi.

Tabela 31. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie		Jednostka	2020		2021		2022		2023		2024	
			Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem		osoba	14	50	12	36	13	40	24	88	25	74
w tym:	rodziny niepełne	osoba	13	45	11	32	12	36	20	59	25	74
	rodziny wielodzietne	osoba	1	5	0	0	0	0	2	11	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Tabela 32. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie		Jednostka	2020		2021		2022		2023		2024	
			Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Potrzeba ochrony macierzyństwa		osoba	46	263	44	249	56	298	58	315	63	332
w tym: wielodzietność		osoba	44	254	43	244	54	290	55	304	58	314

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Udzielana rodzinom pomoc materialna ma na celu poprawę ich funkcjonowania oraz zorganizowanie dzieciom lepszych warunków rozwoju. Niezwykle istotne jest zapewnienie stabilności ekonomicznej gospodarstw oraz w wyrównywanie szans dzieci wychowujących się w trudniejszych warunkach.

Ważnym elementem polityki społecznej realizowanej na terenie Gminy Lipno jest działalność asystenta rodziny, którego zadania wykraczają poza pomoc finansową. Asystent wspiera rodziny w codziennym funkcjonowaniu, współpracując z licznymi instytucjami, od szkół i przedszkoli po poradnię psychologiczno-pedagogiczną i kuratorów. Przeprowadza wizyty w środowisku rodzinnym, prowadząc ścisłą współpracę z pedagogami, wychowawcami oraz specjalistami. Ma to na celu poprawę sytuacji szkolnej dzieci, większe zaangażowanie rodziców i dostosowanie pomocy edukacyjnej do indywidualnych potrzeb. Dzięki temu dzieci i młodzież mogą liczyć na realne wsparcie w nauce i rozwoju³¹.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności asystenta rodziny na terenie gminy Lipno w latach 2022-2024. W 2022 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny, który świadczył pomoc 13 rodzinom. W kolejnym roku liczba asystentów wzrosła do 2 osób, co pozwoliło objąć wsparciem 16 rodzin. W 2024 r. utrzymano 2 asystentów, a także taką samą liczbę rodzin korzystających z ich pomocy.

Tabela 33. Dane dotyczące działalności asystenta rodziny na terenie gminy Lipno w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	2	2
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	13	16	16

Źródło: SPRAWOZDANIA RZECZOWO-FINANSOWE Z WYKONYWANIA PRZEZ GMINĘ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA OKRESY OD 2022-07-01 DO 2022-12-31, OD 2023-07-01 DO 2023-12-31, OD 2024-07-01 DO 2024-12-31

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie Gmina przeznacza również środki na ponoszenie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych. Jest to niezbędne działanie, ukierunkowane na ochronę dzieci pozbawionych odpowiedniej opieki rodzicielskiej i zapewnienie im bezpiecznego środowiska wychowawczego. W latach 2022-2024 Gmina Lipno ponosiła wydatki związane z realizacją zadań z zakresu pieczy zastępczej, obejmujące finansowanie pobytu dzieci zarówno w rodzinach zastępczych, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W 2022 r. na funkcjonowanie rodzin zastępczych wydatkowano 74 857,60 zł. Środki te przeznaczono na pobyt 9 dzieci z terenu gminy w 5 rodzinach zastępczych. Natomiast

³¹ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

na placówki opiekuńczo-wychowawcze poniesiono wydatki w wysokości 89 777,78 zł, które obejmowały pobyt 5 dzieci. W 2023 r. na rodziny zastępcze przeznaczono 75 876,07 zł, co dotyczyło pobytu 9 dzieci w 5 rodzinach zastępczych. Z kolei na pobyt 4 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej wydatkowano 190 365,44 zł, co świadczy o istotnym wzroście kosztów w tym zakresie. W 2024 r. na utrzymanie 8 dzieci w 4 rodzinach zastępczych wydatkowano 85 388,30 zł. W tym samym czasie na pobyt 8 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poniesiono wydatki w kwocie 249 505,32 zł. Analizując dane, można zauważyć, że w latach 2022-2024 wydatki gminy Lipno na system pieczy zastępczej systematycznie rosły.

Gmina współpracuje także z Domem dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Skępem. Dzięki temu kobiety w ciąży oraz osoby sprawujące opiekę nad dziećmi, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej otrzymują schronienie, opiekę i niezbędne wsparcie.

3.2.6. Uzależnienia

Przyczyny uzależnień mogą być:

- psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,
- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna,
- kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który może prowadzić do wzrostu przemocy i przestępczości. Efektem uzależnień może być także izolacja społeczna i problemy finansowe prowadzące do wykluczenia i ubóstwa.

Alkoholizm

W Gminie Lipno w latach 2020-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu utrzymywała się na niskim poziomie, jednak z widocznymi wahaniami. W latach 2020-2022 pomoc otrzymywały po 4 rodziny rocznie, natomiast w 2023 r. odnotowano wyraźny wzrost do 10 rodzin (23 osoby). W 2024 r. nastąpił ponowny spadek do 2 rodzin (8 osób).

Tabela 34. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień od alkoholu w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	osoba	4	4	4	10	2
Liczba osób w rodzinach	osoba	7	10	9	23	8

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024

Można zauważyć, że problem uzależnień od alkoholu dotyka stosunkowo niewielkiej liczby mieszkańców Gminy. Jednak wystąpił także wzrost zapotrzebowania na wsparcie w 2023 r. wskazujący na nasilenie problemu. Mimo późniejszego spadku w 2024 r., problem uzależnień pozostaje wyzwaniem wymagającym systematycznego monitorowania oraz działań profilaktycznych i wspierających dla osób i rodzin zagrożonych alkoholizmem.

Poniższa tabela pokazuje działania Gminy Lipno w zakresie specjalistycznej opieki związanej z leczeniem uzależnień w latach 2020-2024. Najczęściej udzielaną formą wsparcia były porady psychologiczne. Ich liczba utrzymywała się na podobnym poziomie, od 147 w 2020 r. do 169 w 2022 r. i 151 w 2024 r. To pokazuje, że zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne wśród mieszkańców jest stałe i dość wysokie. Z kolei liczba osób zgłaszanych na Komisję i odpowiadających na wezwania wahała się od 4 do 12 osób. W 2021 i 2024 r. leczenie dobrowolnie zostało podjęte przez jedną osobę rocznie, jedynie w 2023 r. z takiej możliwości skorzystały dwie osoby. Natomiast w całym okresie nie zanotowano przypadków leczenia przymusowego. Mimo to problem uzależnień jest wciąż trudny do rozwiązania ze względu na niską gotowość osób uzależnionych do podejmowania leczenia. Jeśli chodzi o udział w terapiach to w tym zakresie uwiadamia się stopniowy wzrost zainteresowania. W 2020 r. z terapii korzystało 57 osób, a w 2021 r. 22 osoby. W 2022 r. odnotowano wzrost do 47 osób, w 2023 r. do 63, a w 2024 r. aż do 77 osób. To pozytywne zjawisko, wskazujące na rosnącą dostępność i skuteczność działań motywujących do leczenia. W analizowanym okresie nie odnotowano żadnych udzielonych porad prawnych.

Tabela 35. Liczba osób objętych opieką specjalistyczną z zakresu leczenia uzależnień

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba udzielonych porad psychologicznych	147	153	169	160	151
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	4	12	11	9	6
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	4	12	5	6	6
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	0	0	1	2	1
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	57	22	47	63	77

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie

Narkomania

Pomoc społeczna w Gminie Lipno z powodu uzależnienia od narkotyków miała marginalny charakter. Zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za lata 2020-2024, tylko w 2022 r. odnotowano jedną osobę objętą tego rodzaju wsparciem. W pozostałych latach nikt nie korzystał z tej formy pomocy. Mała liczba odnotowanych przypadków niekoniecznie oznacza brak problemu uzależnień w Gminie, lecz może wskazywać na trudności w ujawnianiu się tego zjawiska i korzystaniu z instytucjonalnych form pomocy.

Gmina Lipno co roku uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi jeden z kluczowych elementów lokalnej polityki społecznej. Dokument ten wyznacza kierunki działań w zakresie zapobiegania i ograniczania zjawiska uzależnień oraz wspierania osób i rodzin dotkniętych tym problemem. Profilaktyka uzależnień traktowana jest jako jedno z priorytetowych zadań gminy, ponieważ ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój społeczności lokalnej. Duży nacisk kładzie się na działania skierowane wobec dzieci i młodzieży, które są szczególnie narażone na wpływ grup rówieśniczych, wykluczenie społeczne czy trudności w nauce. W programie uwzględnia się zarówno osoby uzależnione i nadużywające alkoholu czy środków psychoaktywnych, jak i członków ich rodzin, którzy ponoszą konsekwencje związane z problemem uzależnień³².

W związku z powyższym bardzo istotne znaczenie dla przeciwdziałania uzależnieniom mają działania profilaktyczne w szkołach. W 2020 r. z programów profilaktycznych korzystało tylko 505 dzieci, w 2021 r. liczba ta wzrosła do 1 265 i 2 105 w 2022 r. W 2023 r. odnotowano spadek do 231, lecz w 2024 r. działaniami profilaktycznymi objęto aż 3 163 dzieci. Tak wysoka

³² Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

liczba pokazuje, że profilaktyka kierowana do najmłodszych staje się jednym z ważniejszych narzędzi przeciwdziałania uzależnieniom.

Tabela 36. Liczby dzieci objętych programami profilaktycznymi w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	505	1 265	2 105	231	3 163

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie

Istotną rolę w funkcjonowaniu Programu pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipnie, powołana przez Wójta Gminy. To ona inicjuje zadania zapisane w programie, a za ich bieżącą realizację odpowiada wyznaczony koordynator. Komisja działa przy Urzędzie Gminy Lipno i spotyka się co najmniej raz w miesiącu, a w razie potrzeby częściej, aby podejmować interwencje, wspierać osoby w kryzysie oraz monitorować sytuację na terenie gminy. Partnerstwo Komisji z GOPS, szkołami, policją, sądem, poradniami, ośrodkami terapeutycznymi, Kościołem i Ośrodkiem Kultury pozwala na realizację kompleksowych i interdyscyplinarnych działań wobec osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień. Gminna Komisja bierze także udział w organizacji imprez sportowych i integracyjnych m.in. turniejów piłkarskich, siatkarskich, szachowych czy tenisowych. Wszystkie te wydarzenia mają charakter prozdrowotny, a ich zadaniem jest wzmacnianie nawyków życia bez alkoholu i używek³³.

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność wyklucza osoby z właściwego funkcjonowania w życiu społecznym oraz związana jest z występowaniem różnego rodzaju patologii. Jeśli jest to proces długotrwały, zjawisko to skutkuje zerwaniem więzi społecznych i utratą tożsamości.

Do zadań własnych Gminy należy udzielanie pomocy bezdomnym. Może ona przybrać formę przydzielania schronienia, posiłku, ubrania, czy zasiłku celowego.

W Gminie Lipno w latach 2020-2024 liczba osób bezdomnych utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. W 2020 i 2021 r. odnotowano po 8 bezdomnych osób, natomiast w kolejnych latach liczba ta spadała do 7 osób w 2022 i 2023 r. i 5 osób w roku 2024. W całym

³³ Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2024

analizowanym okresie dominującą grupę osób bezdomnych stanowili mężczyźni, których liczba wahała się od 6 w latach 2020-2021 do 4 w 2024 r. Bezdomnych kobiet było mniej – dwie w latach 2020-2022 i jedna w latach 2023-2024. Wśród osób bezdomnych nie znalazły się osoby z niepełnosprawnościami.

Tabela 37. Liczba osób bezdomnych w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób bezdomnych, w tym:	8	8	7	7	5
kobiety	2	2	2	1	1
mężczyźni	6	6	5	6	4
osoby z niepełnosprawnością	-	-	-	-	-

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie

Widoczny jest pozytywny trend stopniowego spadku liczby osób bezdomnych, co może świadczyć o skutecznych działaniach pomocowych podejmowanych przez instytucje gminne, a także o ograniczonej skali zjawiska w lokalnej społeczności.

Gmina Lipno podejmuje działania mające na celu wspieranie osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, jaką jest bezdomność. Realizowana jest więc pomoc finansowa dla osób bezdomnych, która ma na celu zaspokojenie ich podstawowych potrzeb bytowych. Dzięki temu osoby pozbawione stałego miejsca zamieszkania mogą otrzymać niezbędne wsparcie umożliwiające im przetrwanie oraz poprawę jakości życia.

Zgodnie z danymi GOPS Gmina Lipno współpracuje z placówkami takimi jak schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska z usługami opiekuńczymi. W związku z tym zapewniony jest pobyt podopiecznych z terenu gminy Lipno w takich placówkach. Umożliwia to nie tylko zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale również dostęp do usług opiekuńczych, terapeutycznych i wspierających proces reintegracji społecznej. Tego rodzaju działania pozwalają na stworzenie osobom bezdomnym bezpiecznych warunków życia oraz zwiększają ich szanse na odzyskanie samodzielności i powrót do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie.

3.2.8. Przemoc domowa

Przemocą domową można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Najczęstszymi przyczynami przemocy są: destrukcja podstawowych funkcji rodziny i konflikty rodzinne. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm i narkomania. Ofiarami są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych oprawcy;
- przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka³⁴.

W latach 2020-2024 w Gminie Lipno odnotowano zmienną skalę zjawiska przemocy domowej. W 2020 r. liczba ofiar wyniosła 21 osób, w 2021 r. 17, a w 2022 i 2023 r. odpowiednio 10 i 11. W 2024 r. liczba ofiar gwałtownie wzrosła do 30 osób. Wśród ofiar dominowały kobiety, jednak w 2024 r. odnotowano znaczący wzrost liczby dzieci dotkniętych przemocą do 16. Tak duży wzrost wynika ze zmiany przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zawiera informację, iż dzieci w rodzinach, w których występuje przemoc, są automatycznie uznawane za ofiary przemocy, nawet jeśli nie doświadczyły jej bezpośrednio. Jeśli chodzi o sprawców przemocy domowej, to w analizowanym okresie w większości byli to mężczyźni. W 2020 r. było ich 19, a w kolejnych latach liczba ta zmniejszała się i w 2024 r. osiągnęła 9 mężczyzn. Kobiety jako sprawczynie przemocy pojawiały się sporadycznie. Policja przeprowadzała na terenie gminy Lipno działania interwencyjne. W latach 2021-2023 liczba interwencji związanych z przemocą wzrosła z 14 do 18 interwencji, natomiast w 2024 r. odnotowano 17 interwencji.

Tabela 38. Liczba ofiar przemocy domowej w Gminie Lipno w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ofiar przemocy domowej, w tym:	21	17	10	11	30
kobiety	18	10	9	10	10
mężczyźni	4	7	2	4	4
dzieci	1	3	-	-	16
Liczba sprawców przemocy domowej, w tym:	20	15	10	11	10
kobiety	1	2	-	-	1
mężczyźni	19	13	10	11	9
Liczba interwencji domowych, w tym:	-	14	14	18	17
dotyczących przemocy w rodzinie	-	14	14	18	17
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	21	16	12	11	11

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lipnie

³⁴ <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

„Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym przez m.in. funkcjonariusza policji, ośrodki pomocy społecznej, oświatę, gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych czy też ochronę zdrowia w przypadku stwierdzenia przemocy. Służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą i ocenie jej dalszego zagrożenia. Założenie karty nie jest złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. „Niebieska Karta” jest informacją, że w danym środowisku dochodzi do przemocy oraz pozwala na uruchomienie dalszych procedur w celu ochrony ofiar przemocy domowej. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w Gminie Lipno w analizowanym okresie zmniejszyła się z 21 do 11.

Zjawisko przemocy domowej jest problemem występującym znacznie częściej, niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczenie przemocy, którą stosują bliskie osoby, oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka. Należy zaznaczyć, że przemoc ze strony osób bliskich często związana jest z brakiem poszukiwania pomocy na zewnątrz i usprawiedliwianiem sprawców.

Zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w latach 2020-2024 udzielenie pomocy społecznej w związku z przemocą domową miało miejsce tylko w 2024 r. Pomocą została objęta wówczas jedna trzyosobowa rodzina.

Na terenie gminy Lipno funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą. Tworzą go przedstawiciele wielu instytucji m.in. pomocy społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sądu, organizacji pozarządowych oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Dzięki temu możliwe jest szerokie spojrzenie na problem oraz skoordynowanie działań różnych służb. Zespół spotyka się regularnie, co najmniej raz na dwa miesiące, a w razie potrzeby częściej. Jego praca koncentruje się na rodzinach, w których występuje przemoc fizyczna lub psychiczna, konflikty domowe, zaniedbania czy inne formy krzywdzenia. Ważnym obszarem działania jest także prowadzenie procedury Niebieskiej Karty. Szczególną rolę w działalności Zespołu pełni powoływana w razie potrzeby grupa diagnostyczno-pomocowa, która zajmuje się indywidualnymi przypadkami i zapewnia wsparcie adekwatne do potrzeb ofiary i jej rodziny. Głównym celem Zespołu jest

zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą oraz zatrzymanie samego zjawiska przemocy³⁵.

W Gminie Lipno obowiązuje także Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipno na lata 2024-2030 przyjęty uchwałą nr LII/341/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 19 marca 2024 r. Cel główny Programu brzmi następująco: Zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczanie zjawiska przemocy w Gminie Lipno. Natomiast cele szczegółowe to:

- Zwiększenie zasięgu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na obszarze Gminy Lipno i podniesienie efektywności pracy podmiotów zaangażowanych w działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- Wzrost wykorzystania narzędzi przyczyniających się do zwiększenia skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
- Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz dalsza współpraca służb działających w sferze przemocy w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług³⁶.

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie prowadzona jest także współpraca ze Stowarzyszeniem „Dies Mei” w zakresie wsparcia osób dotkniętych przemocą domową. Organizacja ta posiada doświadczenie w pracy z ofiarami przestępstw, co umożliwia podejmowanie skutecznych i kompleksowych działań na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Dzięki połączeniu zasobów i kompetencji obu podmiotów osoby doświadczające przemocy mogą liczyć na profesjonalną pomoc psychologiczną i prawną, a także wsparcie w przezwyciężaniu skutków traumatycznych doświadczeń. Takie partnerstwo wzmacnia lokalny system przeciwdziałania przemocy³⁷.

W 2024 r. zainicjowano także cykliczny udział w kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, której organizatorem jest Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę rekomendowana przez Kujawsko-Pomorski Urząd wojewódzki w Bydgoszczy³⁸.

³⁵ <https://uglipno.pl/cms/21840/zespol-interdyscyplinary> (dostęp: 10.09.2025 r.)

³⁶ *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lipno na lata 2024-2030* przyjęty uchwałą nr LII/341/2024 Rady Gminy Lipno z dnia 19 marca 2024 r.

³⁷ <https://fundacja.diesmei.pl/o-fundacji/> (dostęp: 10.09.2025 r.)

³⁸ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie

3.2.9. Przestępczość

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gmin są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Na terenie gminy brak jest posterunku policji. Swoje zadania wykonuje 3 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Lipnie. Dzielnicowi to policjanci utrzymujący bezpośredni kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów. Dzielnicowi diagnozują wspólnie z mieszkańcami lokalne problemy, ustalają ich przyczyny i pomagają w poszukiwaniu skutecznych sposobów ich rozwiązania³⁹.

Gmina podzielona została na trzy rejonu działań dzielnicowych:

- rejon nr 5: Chlebowo, Chodorążek, Głodowo, Huta Głodowska, Jastrzębie, Karnkowo, Karnkowskie Rumunki, Kolankowo, Okrąg, Piątki, Rumunki Głodowskie, Rumunki Podgłodowskie, Suradowo, Wierzbick, ul. Rypińska, Jastrzębska, Sierpecka, Złotopolska, Sadowa, Spacerowa, Poranna, Radosna, Przytorowa;
- rejon nr 6: ul. Aleksandrowska, Białowieżyn, Borek, Kłokock, Krzyżówki, Łochocin, Ostrowite, Ostrowitko, Popowo, Pólko, Radomice, Rumiankowo, Tomaszewo, Wichowo, Zbytkowo;
- rejon nr 7: Barany, Biskupin, Brzeźno, Drozdowiec, Grabiny, Ignackowo, Jankowo, Komorowo, Maliszewo, Ośmiałowo, Trzebiegoszcz, Wąkole, Złotopole, Żabieniec⁴⁰.

3.3. Wyniki badania ankietowego

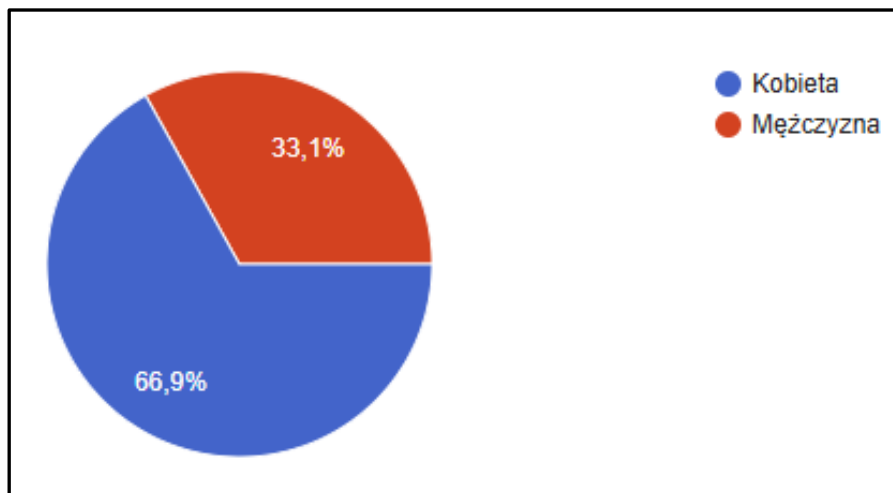
W ramach opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipno na lata 2026-2030 przeprowadzono wśród mieszkańców ankietyzację w celu zdiagnozowania problemów społecznych. Formularz składał się z 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych oraz jednego pytania otwartego. Badanie ankietowe było przeprowadzone od 04.06.2025 r. do 04.07.2025 r. w formie elektronicznej oraz papierowej.

W ankiecie wzięło udział 266 osób. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 66,90%, zaś udział mężczyzn wyniósł 33,10%.

³⁹ <https://lipno.policja.gov.pl/k36/dzielni/rewir-dzielnicowych-kom/84643,Rewir-Dzielnicowych-Komendy-Powiatowej-Policji-w-Lipnie.html> (dostęp: 10.09.2025 r.)

⁴⁰ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie

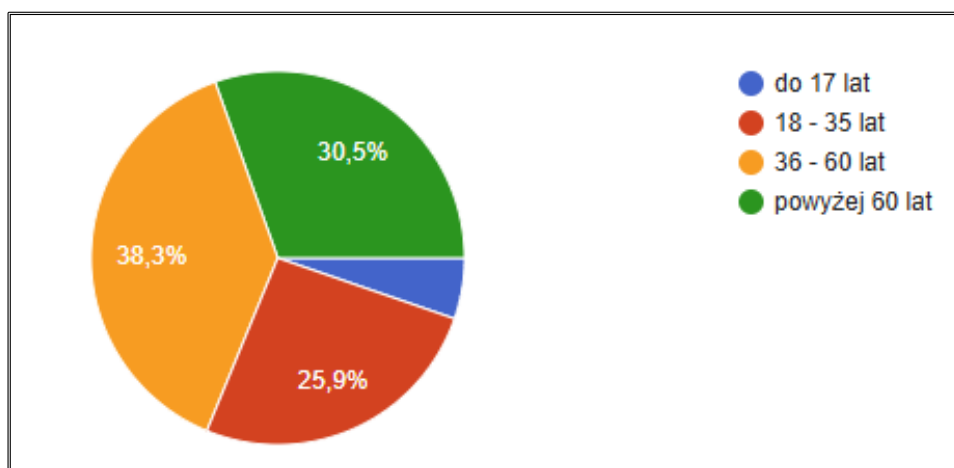
Wykres 3. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą grupę w badaniu stanowiły osoby w wieku 36-60 lat (38,30%). Kolejną najliczniejszą kategorią są osoby powyżej 60 lat (30,50%). Mniejszy udział mają osoby w wieku 18-35 lat (25,90%) oraz najmłodsza grupa, czyli osoby do 17 lat (5,30%).

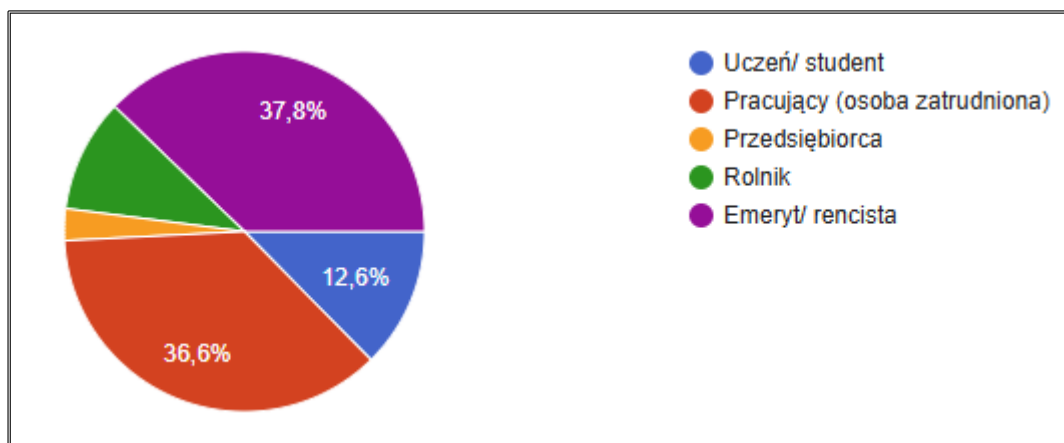
Wykres 4. Ankietowani według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą część respondentów stanowili emeryci i renciści (37,80%), następnie osoby pracujące (36,60%), uczniowie i studenci (12,60%), rolnicy (10,20%) i przedsiębiorcy (2,80%).

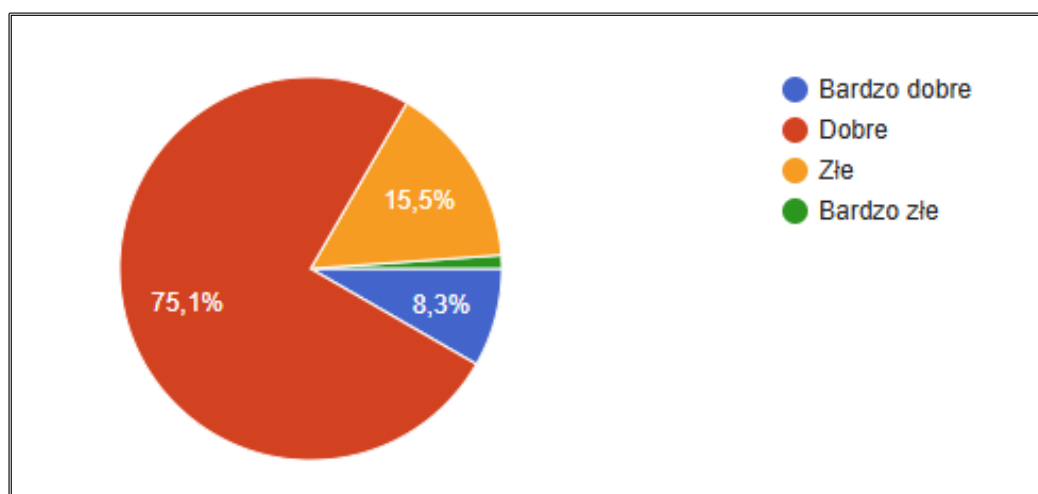
Wykres 5. Ankietowani według statusu zawodowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Analizując przedstawione wyniki dotyczące ogólnych warunków życia mieszkańców gminy, można zauważyć, że zdecydowana większość respondentów postrzega je pozytywnie. Aż 75,10% badanych uznało warunki życia za dobre, a kolejne 8,30% oceniło je jako bardzo dobre. Jednocześnie 15,50% respondentów wskazało, że warunki są złe, a 1,10% – bardzo złe. Wyniki pokazują, że ogólny poziom satysfakcji z warunków życia w gminie jest wysoki, ale istnieje grupa mieszkańców, których potrzeby i problemy wymagają szczególnej uwagi.

Wykres 6. Jak oceniają Państwo ogólne warunki życia mieszkańców na terenie gminy?

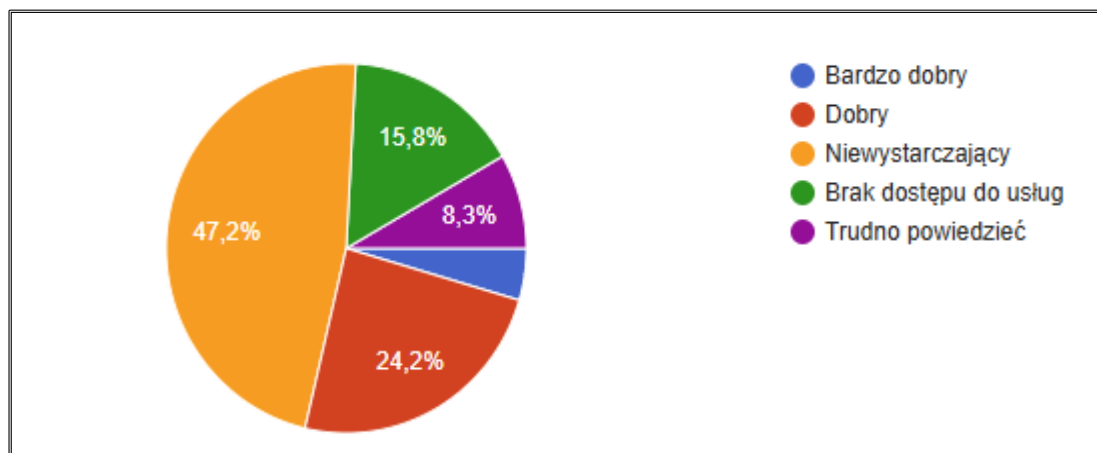

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Analiza dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych na terenie gminy wskazuje na pewne problemy w tym obszarze. Największa grupa respondentów (47,20%) oceniła dostęp jako niewystarczający. Kolejne 24,20% osób uznało dostęp za dobry, 4,50% określiło go jako bardzo dobry, natomiast 15,80% ankietowanych wskazało całkowity brak dostępu do usług. Odpowiedź „trudno odpowiedzieć” wskazało 8,30% badanych osób. Wyniki wyraźnie ukazują, że system opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnej na terenie gminy nie odpowiada w pełni na

potrzeby mieszkańców. Oznacza to konieczność podejmowania działań w kierunku poprawy dostępności i jakości usług medycznych.

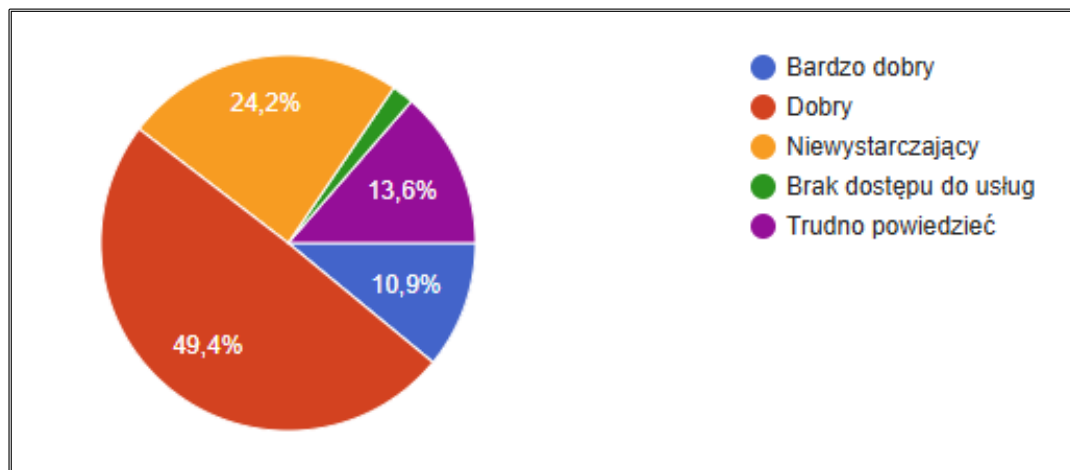
Wykres 7. Jak oceniają Państwo dostęp do usług zdrowotnych i rehabilitacji na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Większość respondentów (49,40%) uznała dostęp do edukacji za dobry, zaś kolejne 10,90% jako bardzo dobry. Jednocześnie 24,20% badanych oceniło dostęp do edukacji jako niewystarczający, a 13,60% miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi. Jedynie 1,90% ankietowanych wskazało na brak dostępu do usług.

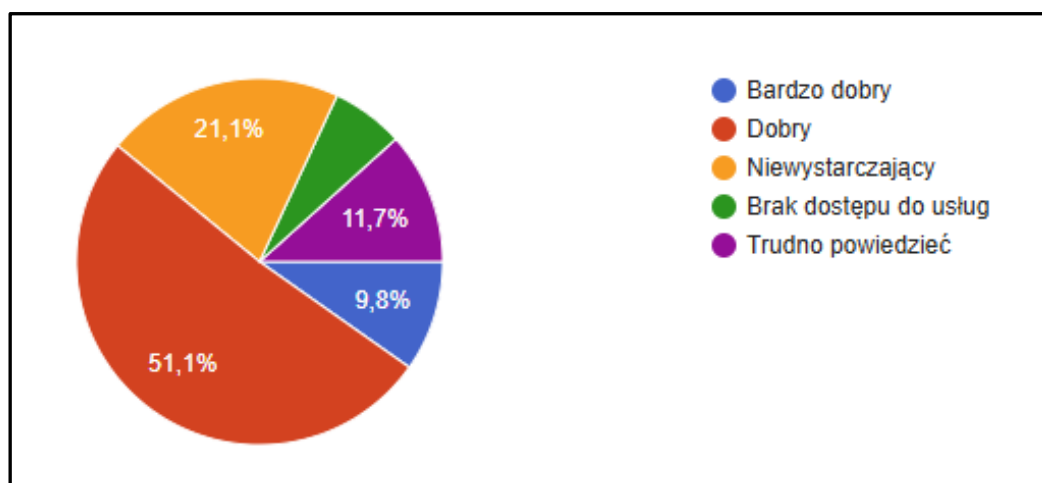
Wykres 8. Jak oceniają Państwo dostęp do usług w zakresie edukacji na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Znaczna część ankietowanych, czyli 51,10%, uznała dostęp do usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji za dobry. Kolejne 9,80% badanych oceniło dostęp jako bardzo dobry. Jednak 21,10% ankietowanych stwierdziło, że dostęp do tego rodzaju usług jest niewystarczający, a 5,30%, że w ogóle brakuje dostępu do takich usług. Natomiast 11,70% badanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Większość mieszkańców ocenia dostęp do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych jako dobry, jednak uwidaczniają się także braki lub ograniczenia.

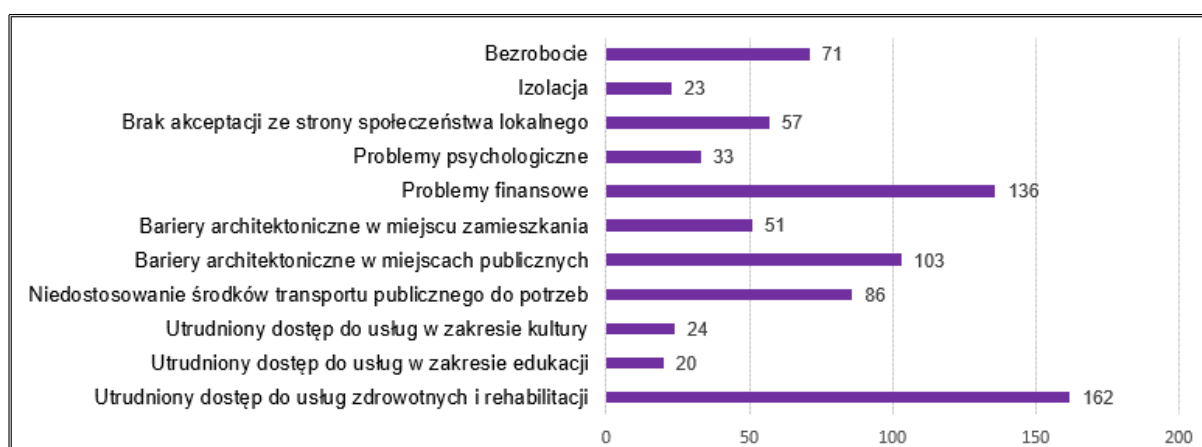
Wykres 9. Jak oceniają Państwo dostęp do usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Formuła poniższego pytania dopuszczała zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi z dostępnych opcji. Odpowiedziami ankietowanych na pytanie: „Z jakimi problemami Państwa zdaniem najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny?”, w kolejności od najbardziej do najmniej popularnej były: utrudniony dostęp do usług zdrowotnych i rehabilitacji (162 odpowiedzi), problemy finansowe (136 odpowiedzi), bariery architektoniczne w miejscach publicznych (103 odpowiedzi), niedostosowanie środków transportu publicznego do potrzeb (86 odpowiedzi), bezrobocie (71 odpowiedzi), brak akceptacji ze strony społeczeństwa lokalnego (57 odpowiedzi), bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania (51 odpowiedzi), problemy psychologiczne (33 odpowiedzi), utrudniony dostęp do usług w zakresie kultury (24 odpowiedzi), izolacja (23 odpowiedzi), utrudniony dostęp do usług w zakresie edukacji (20 odpowiedzi).

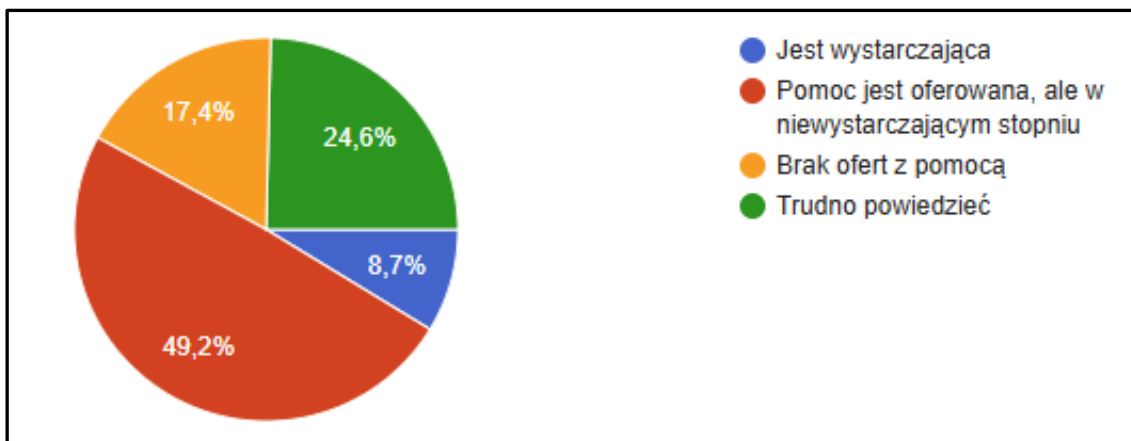
Wykres 10. Z jakimi problemami Państwa zdaniem najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Znaczna część mieszkańców, czyli 49,20% respondentów wskazało, że wsparcie jest oferowane, ale w niewystarczającym stopniu, a kolejne 17,40% uważa, że takich ofert brakuje. Tylko 8,70% ankietowanych uznało, że pomoc jest wystarczająca, natomiast 24,60% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Wyniki sugerują, że istnieje realna potrzeba rozbudowy i lepszego dostosowania oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

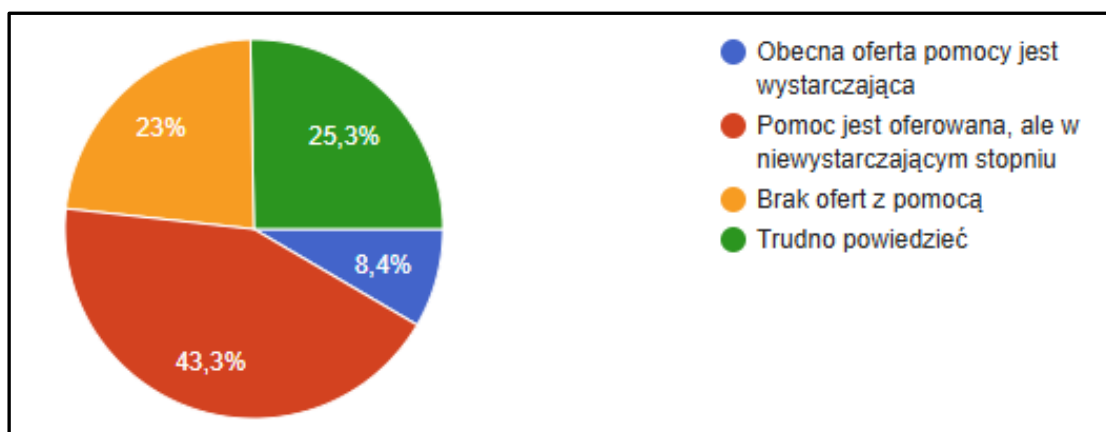
Wykres 11. Jak oceniają Państwo ofertę pomocy dostępną na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością ruchową?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Większość respondentów (43,30%) uznało, że pomoc jest oferowana, ale w niewystarczającym stopniu, a 23,00% wskazało całkowity brak ofert wsparcia. Jedynie 8,40% ankietowanych oceniło obecną pomoc jako wystarczającą, natomiast 25,30% nie potrafiło jednoznacznie się wypowiedzieć. Wyniki wskazują, że w gminie istnieje wyraźna potrzeba wzmocnienia działań pomocowych i zwiększenia dostępności usług wspierających osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz problemami natury psychicznej.

Wykres 12. Jak oceniają Państwo ofertę pomocy dostępną na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, chorobami psychicznymi?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Formuła pytania dopuszczała zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi z dostępnych opcji. Odpowiedziami ankietowanych na pytanie: „Jakie negatywne zjawiska Państwa zdaniem najczęściej występują na terenie gminy wśród dzieci i młodzieży?”, w kolejności od najbardziej do najmniej popularnej były: przemoc ze strony rówieśników (143 odpowiedzi), bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (135 odpowiedzi), zaniedbania wychowawcze (87 odpowiedzi), przestępczość i wykroczenia o charakterze chuligańskim (78 odpowiedzi), demoralizacja (67 odpowiedzi), przemoc ze strony rodziców (34 odpowiedzi). Dodatkowo ankietowani mieli możliwość wskazania własnych odpowiedzi, które kształtują się następująco: za dużo telefonu, internetu (2 odpowiedzi), brak oferty zajęć popołudniowych w ośrodkach kultury i szkołach (1 odpowiedź).

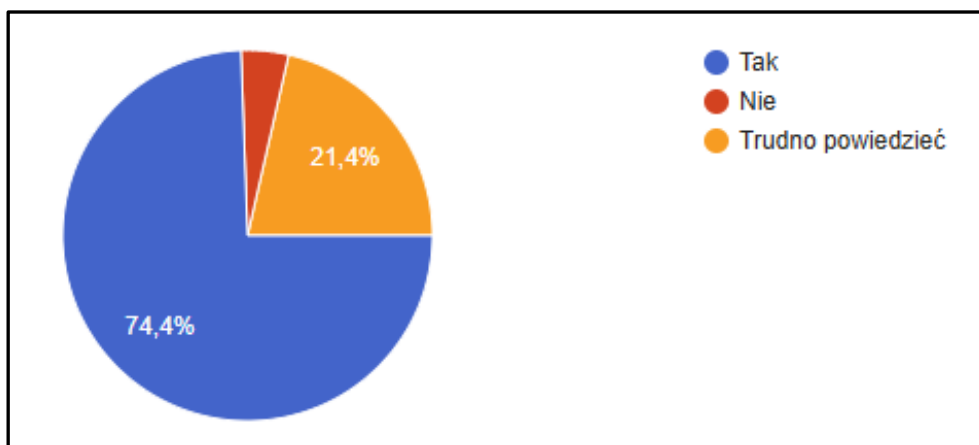
Wykres 13. Jakie negatywne zjawiska Państwa zdaniem najczęściej występują na terenie gminy wśród dzieci i młodzieży?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Dominująca część respondentów (74,40%) uważa, że na terenie gminy Lipno występuje problem uzależnień. Tylko 4,20% ankietowanych wskazało, że problem ten nie istnieje, natomiast 21,40% nie miało jednoznacznej opinii w tej kwestii. Wyniki obrazują, że uzależnienia stanowią istotny problem społeczny dostrzegany przez mieszkańców. Potwierdza to potrzebę dalszych działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparcia terapeutycznego.

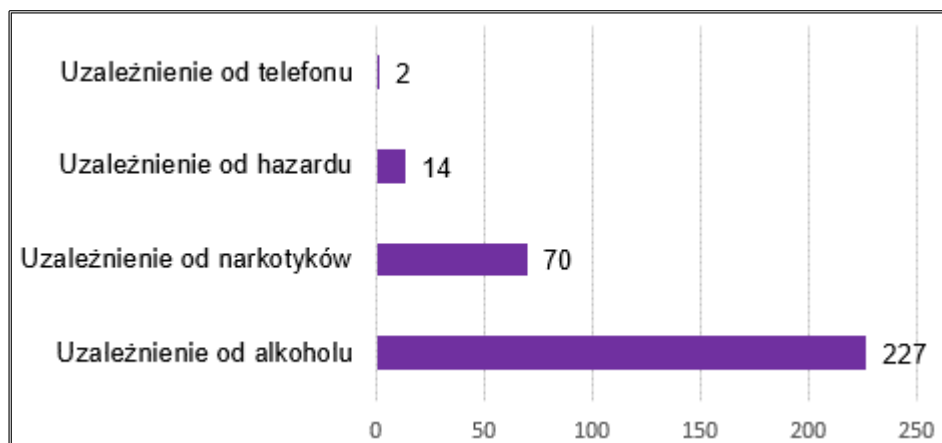
Wykres 14. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem uzależnień?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Najczęściej wskazywanym problemem na terenie gminy Lipno jest uzależnienie od alkoholu, które wskazało aż 227 respondentów. Na drugim miejscu znalazło się uzależnienie od narkotyków (70 odpowiedzi), natomiast dużo rzadziej wskazywano uzależnienie od hazardu (14 odpowiedzi) czy uzależnienie od telefonu (2 odpowiedzi). Dane te jednoznacznie pokazują, że alkohol stanowi największe wyzwanie w obszarze uzależnień w lokalnej społeczności. Jednocześnie należy zauważyć, że rosnące zagrożenie uzależnieniami od narkotyków również wymaga odpowiedniej reakcji, zwłaszcza wśród młodzieży i osób młodych dorosłych.

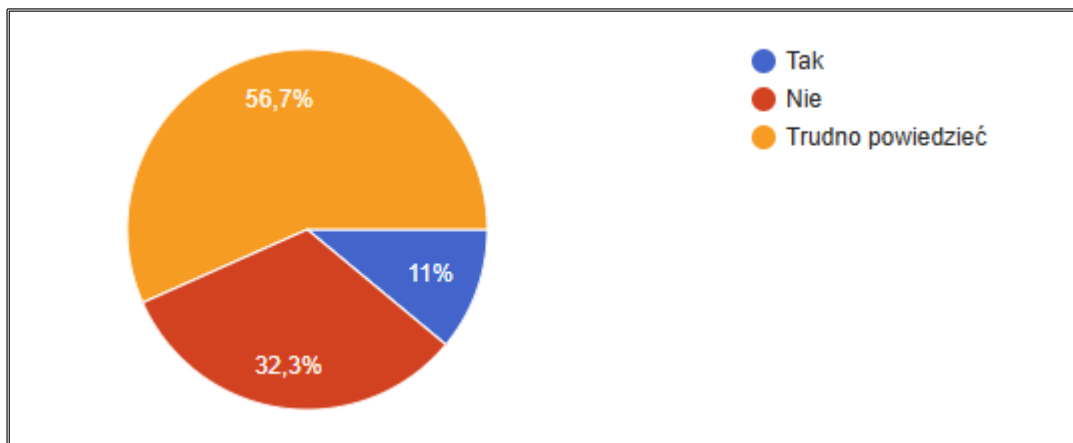
Wykres 15. Jaki rodzaj uzależnień Państwa zdaniem występuje najczęściej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Większość respondentów (56,70%) nie potrafi jednoznacznie ocenić, czy w gminie występuje problem bezdomności, co może świadczyć o niskiej widoczności tego zjawiska w przestrzeni publicznej. Z kolei 32,30% ankietowanych uważa, że bezdomność nie stanowi problemu, jedynie 11,00% dostrzega jej istnienie.

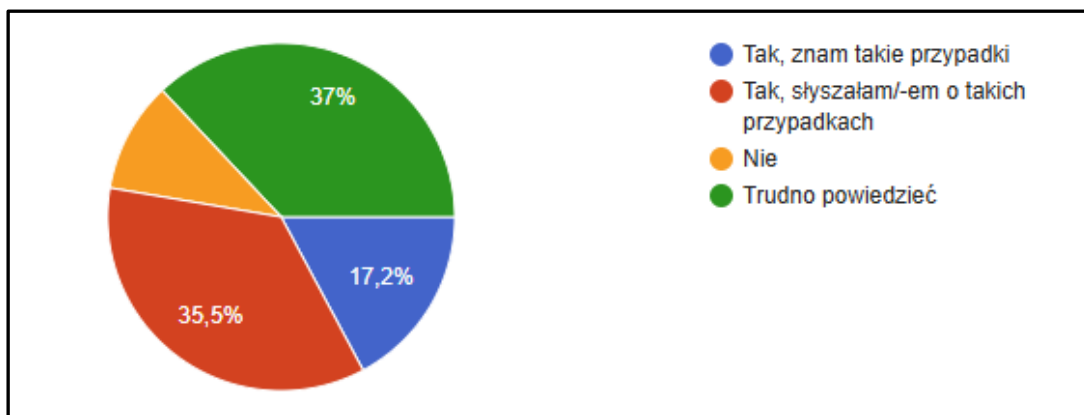
Wykres 16. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem bezdomności?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Z poniższego wykresu wynika, że 37,00% ankietowanych nie potrafi tego jednoznacznie ocenić czy na terenie gminy Lipno występuje problem przemocy domowej. Jednak 35,50% respondentów deklaruje, że słyszało o takich przypadkach, zaś 17,20% przyznaje, że zna je osobiście. Z kolei 10,30% ankietowanych uważa, że zjawisko to nie ma miejsca na terenie gminy Lipno. Wyniki pokazują, że przemoc domowa, choć często ukrywana, jest zauważalnym problemem w Gminie Lipno.

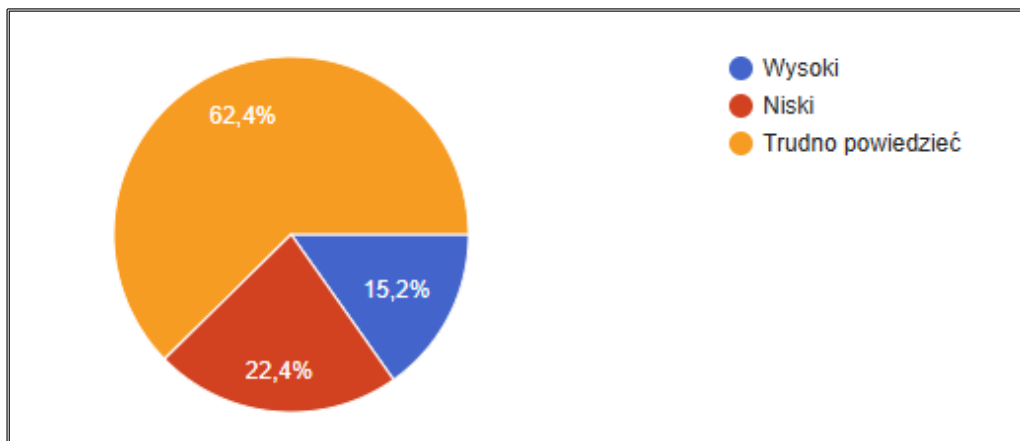
Wykres 17. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Odczucia mieszkańców Gminy Lipno dotyczące poziomu bezpieczeństwa są dość zróżnicowane. Tylko 15,20% badanych uznaje poziom bezpieczeństwa za wysoki, natomiast 22,40% ocenia go jako niski. Największa grupa, bo aż 62,40% respondentów wskazała odpowiedź „trudno powiedzieć”, co może oznaczać brak wyraźnego stanowiska lub niejednoznaczne doświadczenia związane z bezpieczeństwem w Gminie. Tak wysoki odsetek osób niezdecydowanych może świadczyć o potrzebie większej przejrzystości i informowania społeczności o inicjatywach związanych z poprawą bezpieczeństwa.

Wykres 18. Jak oceniają Państwo poziom bezpieczeństwa na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W celu uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji społecznej w Gminie oraz identyfikacji działań, które mogą przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w ankiecie zwrócono się do respondentów z prośbą o wskazanie rozwiązań mogących ograniczyć występowanie problemów społecznych na jej terenie. Postawione pytanie miało na celu zebranie opinii i sugestii, które mogą stanowić istotny wkład w planowanie i realizację lokalnej polityki społecznej. Wśród odpowiedzi znalazły się m.in.:

- Pomoc dla osób z niepełnosprawnością – ułatwienie dostępu do budynków użyteczności publicznej (np. winda w Urzędzie Gminy) czy rozszerzenie oferty usług pomocowych i pomocy psychologicznej.
- Wsparcie rodzin ubogich – pomoc materialna w formie paczek żywnościowych, ubrań, dofinansowań obiadów szkolnych, a także programów socjalnych. Istotną kwestią jest także rozszerzenie oferty mieszkań socjalnych.
- Tworzenie miejsc pracy i walka z bezrobociem – konieczność aktywizacji zawodowej, tworzenia nowych miejsc pracy oraz zapewnienia równego dostępu do ofert.
- Bezpieczeństwo i większa obecność policji – zwiększenie liczby patroli policyjnych, zwłaszcza w okolicach sklepów, aby ograniczyć problem alkoholizmu.
- Wsparcie dzieci i młodzieży – organizacja bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych, kolonii, programów profilaktycznych oraz rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, orlik, siłownie).
- Pomoc osobom starszym – pomoc w podstawowych potrzebach takich jak zakupy spożywcze, czy dostęp do lekarzy.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse) oraz **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- szanse – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiać występujące niekorzystne zjawiska;
- zagrożenia – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi zostać uwzględnione przy planowaniu podejmowanych działań;
- mocne strony – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności;
- słabe strony – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabeli przedstawiającej analizę SWOT zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 39. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
— dodatnie saldo migracji, — rolnictwo jako podstawa lokalnej gospodarki i źródło utrzymania wielu mieszkańców, — systematyczny wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw, — systematyczny wzrost liczby mieszkań i poprawa warunków mieszkaniowych, — wysoki odsetek mieszkań wyposażonych w podstawowe instalacje, — stabilne funkcjonowanie systemu edukacji – sześć szkół podstawowych i placówki przedszkolne, — planowane utworzenie Klubu Dziecięcego, dla dzieci do lat 3,	— ujemny przyrost naturalny, — wzrost liczby osób dotkniętych przemocą domową w 2024 r., — ograniczony dostęp do podstawowych usług opieki zdrowotnej, — niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych w stosunku do potrzeb mieszkańców, — spadek liczby dzieci w szkołach podstawowych i przedszkolach, — niższe średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty z matematyki w stosunku do innych przedmiotów, — wzrost liczby rodzin borykających się z problemem bezradności wychowawczej i

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
— aktywna działalność instytucji kultury oraz organizacja licznych wydarzeń kulturalnych i sportowych, — funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+” oraz Klubu „Senior+”, zapewniających wsparcie osobom starszym, — programy wsparcia rodzin i dzieci („Posiłek w szkole i w domu”, kolonie), — realizacja programów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej, — ścisła współpraca GOPS z PUP w Lipnie, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami (np. „Nadzieja”, „Dies Mei”).	— opiekuńczej (szczególnie w przypadku rodzin niepełnych), — ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej, — niedobór patroli policji na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
— możliwość korzystania ze środków UE i krajowych, — poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami, — aktywizacja seniorów i przeciwdziałanie ich izolacji, — rosnące zainteresowanie mieszkańców kołami, klubami i sekcjami, — możliwość zwiększenia aktywności społecznej dzięki działaniom wolontariatu i współpracy międzypokoleniowej, — wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowia, profilaktyki uzależnień i bezpieczeństwa, — wzrost liczby średnich i dużych przedsiębiorstw tworzących miejsca pracy.	— postępujące niekorzystne trendy demograficzne – spadek liczby dzieci i starzenie się społeczeństwa, — odpływ młodych i wykształconych mieszkańców do większych miast, — wzrost bezrobocia i ubóstwa w przypadku pogorszenia sytuacji gospodarczej, — utrzymywanie się problemów związanych z alkoholizmem i przemocą domową, — ograniczone możliwości budżetowe gminy w zakresie finansowania nowych zadań, — wzrost kosztów życia (inflacja, drożące media), który może pogłębiać problemy społeczne, — ryzyko marginalizacji osób z niepełnosprawnościami i starszych, — bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Lipno została opracowana na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji obszarów strategicznych:

**„GMINA LIPNO WSPÓLNOTĄ SOLIDARNĄ I OTWARTĄ, ZAPEWNIAJĄCĄ
WSPARCIE OSOBOM POTRZEBUJĄCYM I TWORZĄCĄ WARUNKI DO PEŁNEJ
INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW”**

Przedstawiona wyżej wizja rozwoju społecznego dotyczy wszystkich mieszkańców Gminy Lipno dotkniętych problemami społecznymi.

Na podstawie dokonanej analizy SWOT, dotychczasowego doświadczenia pracowników GOPS oraz rzeczywistych potrzeb społecznych, wytypowano **następujące obszary priorytetowe** wymagające wsparcia:

- osoby bezrobotne oraz zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- osoby starsze i niepełnosprawne,
- rodziny i osoby dotknięte przemocą domową,
- osoby bezdomne,
- osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków.

Do każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 40. Cele strategiczne SRPS

Lp.	Obszar Priorytetowy	Cele Strategiczne
1.	Osoby bezrobotne oraz zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Wysoki poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz ograniczone ubóstwo i wykluczenie społeczne.
2.	Osoby starsze i niepełnosprawne	Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zapewnienie podstawowej pomocy oraz dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i integracyjnych.
3.	Rodziny i osoby dotknięte przemocą domową	Skuteczny system przeciwdziałania przemocy domowej zapewniający bezpieczeństwo i kompleksowe wsparcie wobec osób oraz rodzin dotkniętych tym problemem.
4.	Osoby bezdomne	Dostęp do schronienia i podstawowych potrzeb dla wszystkich osób dotkniętych bezdomnością.
5.	Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków	Skuteczny system wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin umożliwiający powrót do życia społecznego i zawodowego.

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki niezbędnych działań

W celu urzeczywistnienia założeń Strategii niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań oraz zadań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Działania te wyrażono w postaci celów operacyjnych oraz zaproponowano przykładowe zadania do realizacji. Wskazane cele strategiczne, kierunki działań i zaproponowane zadania są długofalowe i ich realizacja będzie trwać przez cały okres obowiązywania Strategii, tj. w latach 2026-2030.

Tabela 41. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Kierunki działań	Zadania
Cel strategiczny 1. Wysoki poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz ograniczone ubóstwo i wykluczenia społeczne.	— rozwój aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i wykluczonych, — dostosowanie kwalifikacji osób do potrzeb rynku pracy, — promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, — zwiększenie dostępności do poradnictwa zawodowego i psychologicznego, — realizacja programów wspierających rodziny w kryzysie ubóstwa.	— organizacja kursów i szkoleń zawodowych, — programy robót publicznych, staży i prac interwencyjnych, — współpraca z PUP w zakresie tworzenia miejsc pracy, — prowadzenie warsztatów doradztwa zawodowego i psychologicznego, — organizacja akcji pomocowych (żywność, odzież, wsparcie materialne), — udzielanie wsparcia finansowego, — stworzenie nowych mieszkań socjalnych.
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zapewnienie podstawowej pomocy oraz dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i integracyjnych.	— rozwój środowiskowych form opieki i wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych, — przeciwdziałanie izolacji społecznej, — aktywizacja osób starszych i z niepełnosprawnościami, — wspieranie rodzin opiekujących się osobami zależnymi.	— rozwój Dziennego Domu „Senior+” i Klubu Seniora+, — dowóz dzieci i dorosłych niepełnosprawnych do placówek, — organizacja zajęć rehabilitacyjnych i integracyjnych, — wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi.
Cel strategiczny 3. Skuteczny system przeciwdziałania przemocy domowej zapewniający bezpieczeństwo i kompleksowe wsparcie wobec osób oraz rodzin dotkniętych tym problemem.	— rozwój systemu wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, — wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy domowej, — organizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.	— prowadzenie poradnictwa i terapii dla ofiar przemocy, — organizacja warsztatów i szkoleń dla służb (policja, nauczyciele, pracownicy socjalni), — kampanie profilaktyczne w szkołach i instytucjach kultury, — prowadzenie procedury Niebieskiej Karty wobec osób stosujących przemoc.
Cel strategiczny 4. Dostęp do schronienia i podstawowych	— rozwój współpracy ze schroniskami i placówkami dla osób bezdomnych,	— kierowanie osób bezdomnych do schronisk i noclegowni,

Cel strategiczny	Kierunki działań	Zadania
potrzeb dla wszystkich osób dotkniętych bezdomnością.	— wspieranie osób bezdomnych w powrocie na rynek pracy i do życia społecznego, — zapewnienie kompleksowej pomocy w zakresie zdrowia, opieki i edukacji społecznej.	— wsparcie w zakresie żywienia, odzieży i pomocy rzeczowej, — działania readaptacyjne (warsztaty, kursy zawodowe), — organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego.
Cel strategiczny 5. Skuteczny system wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin umożliwiający powrót do życia społecznego i zawodowego.	— profilaktyka uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, — dostęp do terapii i leczenia odwykowego, — wspieranie rodzin osób uzależnionych, — przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym (hazard, internet).	— realizacja programów profilaktycznych w szkołach, — współpraca z innymi podmiotami w celu realizacji terapii i programów leczenia odwykowego, — organizacja grup wsparcia i warsztatów dla rodzin, — kampanie społeczne promujące zdrowy styl życia.

Źródło: Opracowanie własne

6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2026-2030.

6.1. Prognoza demograficzna

W poniższej tabeli przedstawiono prognozowaną liczbę ludności Gminy Lipno w latach 2026-2030. Prognoza została opracowana na podstawie średniej rocznych zmian procentowych obserwowanych w latach 2021-2024. Przyjęto założenie kontynuacji dotychczasowych trendów demograficznych, bez uwzględniania czynników nadzwyczajnych.

Na podstawie prognozy można zauważyć, że:

- ogólna liczba ludności spadnie o 0,73%,
- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym spadnie o 5,37%,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym spadnie o 7,20%,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie o 22,58%.

Tabela 42. Prognoza liczby ludności Gminy Lipno na lata 2026-2030

Wyszczególnienie	2026	2027	2028	2029	2030
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 273	2 242	2 212	2 181	2 151
Liczba osób w wieku produkcyjnym	6 804	6 678	6 555	6 433	6 314
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 338	2 460	2 589	2 724	2 866
Ogółem	11 416	11 381	11 355	11 339	11 332

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lipno

6.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Lipno na lata 2026-2030 będzie wzrost zaufania mieszkańców, w tym beneficjentów pomocy społecznej w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczegółowo określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 43. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	— spadek liczby osób bezrobotnych, — zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez reintegrację zawodową i społeczną, — zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy, — wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie, — rozwój lokalnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia,
Ubóstwo	— spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej z powodu ubóstwa, — zmniejszenie liczby rodzin ubogich, — rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej, — wzrost samodzielności ekonomicznej rodzin dzięki programom aktywizacyjnym,
Niepełnosprawność	— zapewnienie udziału osobom niepełnosprawnym w wydarzeniach współorganizowanych przez GOPS, — zwiększenie szans osób niepełnosprawnych poprzez reintegrację zawodową i społeczną, — zwiększenie dostępności terapii, zajęć rehabilitacyjnych,
Problemy osób starszych	— wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, — rozwój dziennych domów pomocy i klubów seniora, — zmniejszenie zjawiska izolacji społecznej osób starszych.
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	— spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, — spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, — rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, — zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, — wzrost koordynacji współpracy między instytucjami (policja, OPS, szkoły),
Uzależnienia	— zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień, — spadek liczby osób uzależnionych, — rozwój programów profilaktycznych w szkołach, — zwiększenie liczby osób kierowanych na leczenie odwykowe,
Bezdomność	— spadek liczby osób bezdomnych, — rozwój współpracy z ośrodkami i schroniskami dla bezdomnych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do obowiązku władzy wykonawczej gminy, przy czym bezpośrednim realizatorem celów wskazanych w niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie.

Programy i projekty muszą być analogiczne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Skuteczne wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie opierało się na poniżej przedstawionych założeniach. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gmina Lipno.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno obejmują lata 2026-2030, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jego dochodów;
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Monitoring

Realizacja niniejszej Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym m.in.:

1. w obszarze społecznym:
 - struktura demograficzna mieszkańców;
 - przyrost naturalny;
 - saldo migracji;
 - liczba beneficjentów pomocy społecznej;
 - powody korzystania z pomocy;
 - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze gospodarczym:
 - liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych;
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie oraz danych statystycznych GUS.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę wykonywania programów, osiągania celów i realizacji zadań,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

Ewaluacja

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii, np. wskaźników realizacji celów i zadań.

Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie będzie sporządzanie raportu monitoringowego, ukazującego stan realizacji Strategii. Będzie on wykonywany na podstawie rocznych danych. Raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie gminy.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia mieszkańców z jakości życia, która będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego, wskaźnikiem monitorującym zachodzące zmiany, będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy.

Tabela 44. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 1. Wysoki poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz ograniczone ubóstwo i wykluczenie społeczne.	— rozwój aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i wykluczonych, — dostosowanie kwalifikacji osób do potrzeb rynku pracy, — promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, — zwiększenie dostępności do poradnictwa zawodowego i psychologicznego, — realizacja programów wspierających rodziny w kryzysie ubóstwa.	— liczba zorganizowanych kursów i szkoleń zawodowych, — liczba osób, które wzięły udział w kursach i szkoleniach zawodowych, — liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, staży i prac interwencyjnych, — liczba stworzonych miejsc pracy, — liczba przeprowadzonych warsztatów doradztwa zawodowego i psychologicznego, — liczba zorganizowanych akcji pomocowych (żywność, odzież, wsparcie materialne), — liczba nowych mieszkań socjalnych.
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zapewnienie podstawowej pomocy oraz dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i integracyjnych.	— rozwój środowiskowych form opieki i wsparcia dla seniorów i osób niepełnosprawnych, — przeciwdziałanie izolacji społecznej, — aktywizacja osób starszych i z niepełnosprawnościami, — wspieranie rodzin opiekujących się osobami zależnymi.	— liczba osób korzystających z Dziennego Domu „Senior+” i Klubu Seniora+, — liczba dzieci i dorosłych niepełnosprawnych objętych dowozem do placówek, — liczba zorganizowanych zajęć rehabilitacyjnych i integracyjnych, — liczba rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi objętych wsparciem finansowym i rzeczowym.
Cel strategiczny 3. Skuteczny system przeciwdziałania przemocy domowej zapewniający bezpieczeństwo i kompleksowe wsparcie wobec osób oraz rodzin dotkniętych tym problemem.	— rozwój systemu wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, — wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy domowej, — organizacja działań edukacyjnych i	— liczba interwencji policyjnych z powodu przemocy domowej, — liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały ze wsparcia, — liczba założonych „Niebieskich kart”, — liczba przeprowadzonych porad i terapii dla ofiar przemocy,

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
	profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.	— liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla służb (policja, nauczyciele, pracownicy socjalni), — liczba przeprowadzonych kampanii profilaktycznych w szkołach i instytucjach kultury.
Cel strategiczny 4. Dostęp do schronienia i podstawowych potrzeb dla wszystkich osób dotkniętych bezdomnością.	— rozwój współpracy ze schroniskami i placówkami dla osób bezdomnych, — wspieranie osób bezdomnych w powrocie na rynek pracy i do życia społecznego, — zapewnienie kompleksowej pomocy w zakresie zdrowia, opieki i edukacji społecznej.	— liczba osób bezdomnych skierowanych do schronisk i noclegowni, — liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia w zakresie żywienia, odzieży i pomocy rzeczowej, — liczba osób bezdomnych korzystających z działań readaptacyjne (warsztaty, kursy zawodowe), — liczba osób bezdomnych korzystających z poradnictwa psychologicznego i prawnego, — liczba współprac z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.
Cel strategiczny 5. Skuteczny system wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin umożliwiający powrót do życia społecznego i zawodowego.	— profilaktyka uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, — dostęp do terapii i leczenia odwykowego, — wspieranie rodzin osób uzależnionych, — przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym (hazard, internet).	— liczba zrealizowanych programów profilaktycznych w szkołach, — liczba osób korzystających z terapii i programów leczenia odwykowego, — liczba osób korzystających z grup wsparcia i warsztatów dla rodzin, — liczba przeprowadzonych kampanii społecznych promujących zdrowy styl życia.

Źródło: Opracowanie własne

Ocena ryzyka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych poddana została analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczowy jest fakt wyznaczenia celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenie wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami.

Ponadto przyjęcie Strategii istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza będzie przeprowadzana także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu. Ewentualne

ryzyka wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację założeń strategicznych.

9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju gminy i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów, co ma na celu spójne podejście do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu, jak i programami konstruowanymi w jej ramach. W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej.

Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, a także z dokumentami lokalnymi.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260).

Jest to dokument strategiczny na szczeblu krajowym, przedstawia wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką (tzw. pułapki rozwojowe), a także zarysowuje przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań wokół pięciu filarów rozwojowych. Prezentuje on nowe podejście do polityki gospodarczej, a także inicjatywy kluczowe dla realizacji założeń przyjętych w Planie.

W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych.

Dokument ten zawiera cele szczegółowe, w tym Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na

terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienionym celem, a konkretnie z obszarem interwencji nazwanym „Spójność społeczna”.

Strategia Demograficzna 2040

Projekt Strategii Demograficznej 2040 to pierwszy w Polsce kompleksowy dokument mierzący się z niekorzystnymi trendami w obszarze demografii. Jej strategicznym celem jest wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów szczegółowych i kierunków działania:

— cel szczegółowy: wzmocnienie rodziny:

- kierunek interwencji: zabezpieczenie finansowe rodzin,
- kierunek interwencji: wzmocnienie współpracy z III sektorem i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny,

— cel szczegółowy: znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci:

- kierunek interwencji: rozwój form opieki nad dziećmi,
- kierunek interwencji: rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 została przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. 2019 poz. 1060).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów głównych, szczegółowych i kierunków działań:

— cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:

- cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
 - kierunek działania 1.5.: rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,
- cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie:
 - kierunek działania 3.3.: Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, przede wszystkim w obszarze „Spójność społeczna”. Cel nawiązuje także do zagadnień wymienionych w ramach obszaru horyzontalnego SOR „Kapitału ludzki i społeczny”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 został przyjęty uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” (M.P. 2021 poz. 843).

Jest to dokument ustanowiony w celu realizacji polityki publicznej w obszarach związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu zawartych w średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, jak również nawiązujący do problematyki ubóstwa i wykluczenia zawartych w innych dokumentach strategicznych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, gdyż KPPUIWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienionym Programem z zakresie celów szczegółowych I i III: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej został przyjęty uchwałą nr 212 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (M.P. 2022 poz.1171)

Cel główny powyższego Programu brzmi „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienionym Programem w zakresie celu szczegółowego 2, to jest zwiększenia liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 została przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (M.P. 2021 poz. 218).

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami stanowi wypełnienie wymogów tak zwanej warunkowości podstawowej. Przewiduje ona działania z zakresu wzmocnienia koordynacji polityki państwa w obszarze niepełnosprawności. Strategia stanowi również jedno z narzędzi realizacji celu szczegółowego SOR pt. „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Działania przewidziane w Strategii stanowią odpowiedź na wyzwanie ustanowione w ramach celu szczegółowego SOR: „Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu”.

Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią.

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035 została przyjęta uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

W dokumencie przyjęto następujące cele strategiczne, które są spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030:

- cel strategiczny 1: zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- cel strategiczny 2: zbudowanie skuteczne i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- cel strategiczny 3: włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalne niezależnie od stopnia sprawności.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Strategia (dalej SRKS) przyjęta została uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Działania skierowane do mieszkańców Gminy Lipno, w szczególności beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie, będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego. Oznacza to, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ została przyjęta uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa

Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa w celu wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te są następnie realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z zawartą w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego celem głównym 2 w obszarze „Społeczeństwo” w brzmieniu „Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo” oraz z celem operacyjnym celu głównego „Rozwój wrażliwy społecznie”.

Strategia polityki społecznej województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr XLVII/629/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 czerwca 2022 r. Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa w celu wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna z następującymi celami operacyjnymi określonymi w Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030:

- cel strategiczny 1: rozwój usług społecznych,
- cel strategiczny 2: większa aktywność zawodowa, społeczna i obywatelska mieszkańców,
- cel strategiczny 3: zwiększenie współpracy instytucji i podmiotów w obszarze włączenia społecznego.

W ich ramach zostały wyznaczone kierunki takie jak: wsparcie rodzin przeżywających trudności, formy wsparcia dla dzieci i młodzieży, poprawę dostępu do usług zdrowotnych, działania publiczne motywujące jednostki do poprawy swojej sytuacji życiowej, wykorzystanie potencjału poszczególnych osób i grup, współpracy międzyinstytucjonalnej i wielosektorowej, kooperatywny model pomocy, łączenie zasobów i potencjałów, promowanie innowacyjnych rozwiązań oraz dobrych praktyk.

Strategia Terytorialna Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna

Strategia przyjęta została uchwałą nr 8/441/24 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 lipca 2024 r.

Głównym celem realizacji strategii służącej wsparciu rozwoju w ramach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego jest „Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej”. Natomiast cele szczegółowe to:

- Gospodarka i wykształcone kadry;
- Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna;
- Wysoka jakość życia społeczeństwa;
- Atrakcyjna i dostępna przestrzeń;
- Wsparcie administracyjne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 wpisuje się przede wszystkim w zakresie: gospodarki i wykształconych kadr, wysokiej jakości życia społeczeństwa, atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni. Działania wyznaczone w niniejszym dokumencie, wpisują się i będą przyczyniać się do realizacji celów zawartych w powiatowej Strategii, a zatem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna ze Strategią Terytorialną Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna.

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030

Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030 została przyjęta uchwałą nr XXXV/226/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 23 czerwca 2022 r.

Strategia Rozwoju Gminy jest planem osiągnięcia długoterminowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowany przez samorząd gminy, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Do celów strategicznych wskazanej strategii należą:

1. Wysoka jakość życia i maksymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy
 - 1.1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa,
 - 1.2. Poprawa dostępności usług publicznych, aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
 - 1.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej
2. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej i atrakcyjności inwestycyjnej
 - 2.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej
 - 2.2. Rozwój i poprawa dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz światłowodowej
 - 2.3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw

3. Poprawa stanu środowiska naturalnego

- 3.1. Ograniczenie niskiej emisji oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- 3.2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i edukacja ekologiczna
- 3.3. Racjonalna gospodarka odpadami

Działania wyznaczone w niniejszym dokumencie, wpisują się i będą przyczyniać się do realizacji celów zawartych w Strategii, a zatem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030.

10. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana z uwzględnieniem bieżących potrzeb społecznych. Planowane sposoby zaspokajania tych potrzeb są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, ale także edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa czy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada realizację działań odpowiadających na najważniejsze wyzwania społeczne zidentyfikowane w Gminie Lipno. Wysoki poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców ma przyczynić się do ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych zakłada rozwój usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i integracyjnych. Skuteczny system przeciwdziałania przemocy domowej ma zapewnić bezpieczeństwo i kompleksowe wsparcie rodzinom dotkniętym tym problemem. Równocześnie planowane jest wzmocnienie działań wobec osób uzależnionych poprzez rozwój systemu wsparcia i reintegracji oraz zmniejszenie zjawiska bezdomności dzięki zapewnieniu dostępu do schronienia i pomocy. Realizacja tych celów pozwoli na zwiększenie spójności społecznej i poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy Lipno.

W myśl ustawy o pomocy społecznej podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z określonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym aktualizacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców i przepisami prawa. Różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie

wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna wpłynąć na wzrost jakości życia mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych oraz zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin i osób dotkniętych przemocą domową, osób bezdomnych oraz osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Liczebność Gminy Lipno z podziałem na płeć w latach 2020-2024.....	9
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipno w latach 2020-2024	10
Tabela 3. Liczba osób w Gminie Lipno w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2020-2024	11
Tabela 4. Przyrost naturalny na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	13
Tabela 5. Saldo migracji na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024.....	13
Tabela 6. Liczba przedsiębiorstw na terenie gminy Lipno według klas wielkości w latach 2020-2024	15
Tabela 7. Podmioty wg grup rodzajów działalności na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	16
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Lipno w latach 2020-2024	17
Tabela 9. Warunki mieszkaniowe na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	17
Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie gminy Lipno w latach 2020-2023.....	18
Tabela 11. Opieka zdrowotna na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	19
Tabela 12. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024.....	20
Tabela 13. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	21
Tabela 14. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024.....	22
Tabela 15. Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty w latach 2021-2025 dla gminy Lipno, Powiatu Lipnowskiego oraz Województwa Kujawsko-pomorskiego	22
Tabela 16. Działalności biblioteczna na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	24
Tabela 17. Imprezy kulturalne na terenie gminy Lipno w latach 2020-2024	25
Tabela 18. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w gminie Lipnie w latach 2020-2024.....	26
Tabela 19. Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom	33
Tabela 20. Udzielone świadczenia – zadania własne gmin	33
Tabela 21. Powody przyznania pomocy społecznej.....	37
Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lipno w latach 2020-2024	42
Tabela 23. Liczba osób bezrobotnych wg wieku w Gminie Lipno w latach 2020-2024	43
Tabela 24. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Lipno w latach 2020-2024	44
Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia w Gminie Lipno w latach 2020-2024	44
Tabela 26. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Lipno, w powiecie lipnowskim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2020-2024	45
Tabela 27. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie Lipno w latach 2020-2024	46
Tabela 28. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	46
Tabela 29. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej/ciężkiej choroby	49
Tabela 30. Ludność wg osiągnięcia starości w Gminie Lipno w latach 2020-2024	50
Tabela 31. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Lipno w latach 2020-2024	53
Tabela 32. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności w Gminie Lipno w latach 2020-2024	53
Tabela 33. Dane dotyczące działalności asystenta rodziny na terenie gminy Lipno w latach 2022-2024	54
Tabela 34. Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień od alkoholu w Gminie Lipno w latach 2020-2024	56
Tabela 35. Liczba osób objętych opieką specjalistyczną z zakresu leczenia uzależnień	57
Tabela 36. Liczby dzieci objętych programami profilaktycznymi w Gminie Lipno w latach 2020-2024	58
Tabela 37. Liczba osób bezdomnych w Gminie Lipno w latach 2020-2024	59
Tabela 38. Liczba ofiar przemocy domowej w Gminie Lipno w latach 2020-2024	60
Tabela 39. Analiza SWOT	73
Tabela 40. Cele strategiczne SRPS	75
Tabela 41. Kierunki niezbędnych działań	77
Tabela 42. Prognoza liczby ludności Gminy Lipno na lata 2026-2030	79
Tabela 43. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	80
Tabela 44. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów.....	83

Wykres 1. Struktura ludności Gminy Lipno według płci w latach 2020-2024	9
Wykres 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Lipno w latach 2020-2024	12
Wykres 3. Ankietowani według płci	64
Wykres 4. Ankietowani według wieku	64
Wykres 5. Ankietowani według statusu zawodowego	65
Wykres 6. Jak oceniają Państwo ogólne warunki życia mieszkańców na terenie gminy?	65
Wykres 7. Jak oceniają Państwo dostęp do usług zdrowotnych i rehabilitacji na terenie gminy?	66
Wykres 8. Jak oceniają Państwo dostęp do usług w zakresie edukacji na terenie gminy?	66
Wykres 9. Jak oceniają Państwo dostęp do usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji na terenie gminy?	67
Wykres 10. Z jakimi problemami Państwa zdaniem najczęściej spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny?	67
Wykres 11. Jak oceniają Państwo ofertę pomocy dostępnej na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością ruchową?	68
Wykres 12. Jak oceniają Państwo ofertę pomocy dostępnej na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, chorobami psychicznymi?	68
Wykres 13. Jakie negatywne zjawiska Państwa zdaniem najczęściej występują na terenie gminy wśród dzieci i młodzieży?	69
Wykres 14. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem uzależnień?	70
Wykres 15. Jaki rodzaj uzależnień Państwa zdaniem występuje najczęściej?	70
Wykres 16. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem bezdomności?	71
Wykres 17. Czy w Państwa ocenie na terenie gminy występuje problem przemocy domowej?	71
Wykres 18. Jak oceniają Państwo poziom bezpieczeństwa na terenie gminy?	72

UZASADNIENIE

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn.zm.), zgodnie z którym do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zgodnie z art. 16b ust. 2 w/w ustawy strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

1. Diagnozę sytuacji społecznej,
2. Prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. Określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Zatwierdzona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lipno na lata 2026-2030 stanowi podstawę do składania wniosków o środki finansowe na realizację projektów, programów systemowych i konkursowych współfinansowanych ze środków unijnych, a także programów konkursowych ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.